

AALBORG UNIVERSITET

SELVEVALUERINGSRAPPORT

INSTITUTIONSAKKREDITERING

Aalborg Universitet

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	3
KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET PÅ AALBORG UNIVERSITET	4
2. RAMMER OG POLITIK FOR KVALITETSSIKRING AF UDDANNELSER PÅ AALBORG UNIVERSITET	4
2.1. Kvalitetssikringssystemets udvikling siden 2005	4
2.2. Udvikling af kvalitetssikringssystemet.....	4
2.3. Organisering af kvalitetsarbejde.....	5
2.4. Kvalitetssikringspolitik og mål for kvalitetssikring	7
3. UDDANNELSERNES KVALITET	9
3.1. Kvalitetsområde 1: Nøgletal for kvalitet	9
3.2. Kvalitetsområde 2: Opbygning og forløb	12
3.3. Kvalitetsområde 3: Undervisningens og studiemiljøets kvalitet	14
3.4. Kvalitetsområde 4: Forskningsdækning og -miljøer	16
3.5. Kvalitetsområde 5: Pædagogik og pædagogisk kompetenceudvikling.....	17
4. UDDANNELSERNES RELEVANS	19
4.1. Kvalitetsområde 6: Nøgletal for relevans	19
4.2. Kvalitetsområde 7: Dialog med dimittender	20
4.3. Kvalitetsområde 8: Samarbejde og dialog med arbejdsmarkedet.....	21
5. SELVEVALUERING AF UDDANNELSERNE: SAMLET KVALITETSVURDERING AF UDDANNELSERNES KVALITET OG RELEVANS	23
6. OPSUMMERING: KVALITETSSIKRINGSSYSTEMETS ORGANISATORISKE FORANKRING	26
7. KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET I PRAKSIS	29
7.1. Eksempel på Aalborg Universitets arbejde med kvalitetssikring på området omkring uddannelsernes videngrundlag	29
7.2. Eksempel på Aalborg Universitets arbejde med kvalitetssikring på området omkring uddannelsernes niveau og indhold.....	32
7.3. Eksempel på Aalborg Universitets arbejde med kvalitetssikring på området omkring uddannelsernes relevans	34
8. LEDELSESFLEKSION	36
9. BILAGSLISTE	44
10. ORDFORKLARINGSLISTE	46
11. LINKSSAMLING	47

1. INDLEDNING

Denne selvevalueringsrapport udgør en overordnet beskrivelse af Aalborg Universitets kvalitetssikringssystem, kvalitetsarbejde og kvalitetskultur. Indledningsvis beskrives kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet, herefter eksemplificeres systemet ved tre eksempler, jf. "Vejledning om institutionsakkreditering", og til sidst findes ledelsens refleksioner over kvalitetssikringssystemets styrker og udfordringer.

Der henvises i selvevalueringsrapporten til en lang række politikker, procedurer og øvrige dokumenter. Dette samlede dokumentationsmateriale udgør beskrivelsen og illustrationen af Aalborg Universitets kvalitetssikringssystem.

Selvevalueringsrapporten er ikke opbygget efter kriterierne i "Vejledning om institutionsakkreditering", men beskriver universitetets kvalitetssikringssystem som en sammenhængende helhed ud fra systemets overordnede kvalitetsområder. Aalborg Universitet har valgt denne tilgang for bedst at illustrere sammenhængen i kvalitetssikringssystemet. De enkelte kriterier jf. "Vejledning om institutionsakkreditering" besvares som illustreret i nedenstående oversigt:

Vejledning om institutionsakkreditering	Aalborg Universitets selvevalueringsrapport
Kriterium I: Kvalitetssikringspolitik og -strategi	Afsnit 2
Kriterium II: Kvalitetsledelse og organisering	Afsnit 2 og 6
Kriterium III: Uddannelsernes videngrundlag	Afsnit 3, 5 og 7
Kriterium IV: Uddannelsernes niveau og indhold	Afsnit 3, 5 og 7
Kriterium V: Uddannelsernes relevans	Afsnit 4, 5 og 7

LÆSEVEJLEDNING TIL BILAGSKOMPLEKS

I selvevalueringsrapporten henvises til en række bilag. For at lette gennemlæsningen er bilagene organiseret således, at et-punkts bilag (f.eks. 1.1) uddyber kvalitetssikringssystemet, mens to-punkts bilag (f.eks. 1.1.1) illustrerer eller eksemplificerer systemet.

Et-punkts bilag

Et-punkts bilag uddyber forståelsen af indholdet i kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet.

I bearbejdningen af bilagene er der især lagt vægt på følgende forhold:

- Hvert bilag har en forside, som kort præsenterer bilaget og evt. uddybes med en kort beskrivelse af, hvordan der historisk har været arbejdet med området, f.eks. hvornår en procedure første gang er indført.
- De enkelte kvalitetssikringsdokumenter, herunder procedurer, er redigeret med henblik på at fjerne administrative detaljer, som ikke bibringer panelet nødvendig viden.

Formålet med denne bearbejdning har været at give panelet en transparent og forståelig fremstilling af universitetets kvalitetssikringssystem. På hjemmesiden www.kvalitetssikring.aau.dk kan kvalitetssikringsdokumenter findes i deres fulde form.

To-punkts bilag

To-punkts bilag er typisk yderligere illustrerende eller eksempler på det konkrete kvalitetsarbejde. Det er bilag, der kan læses og/eller skimmes, såfremt panelet ønsker at gå yderligere i dybden med universitetets kvalitetssikringssystem. Enkelte steder er der bilagshenvisninger til to-punkts bilag, uden at det ligger under et et-punkts bilag. Dette skyldes, at bilaget vurderes relevant, selvom det ikke har sammenhæng til forudgående et-punkts bilag.

2. RAMMER OG POLITIK FOR KVALITETSSIKRING AF UDDANNELSER PÅ AALBORG UNIVERSITET

I dette afsnit beskrives udviklingen i Aalborg Universitets kvalitetssikringssystem, dets organisering og ansvarsfordeling.

2.1. KVALITETSSIKRINGSSYSTEMETS UDVIKLING SIDEN 2005

Aalborg Universitet har siden 2005 arbejdet med at udvikle et kvalitetssikringssystem, der sikrer uddannelsernes kvalitet og relevans. Udviklingen kan betragtes som to generationer.

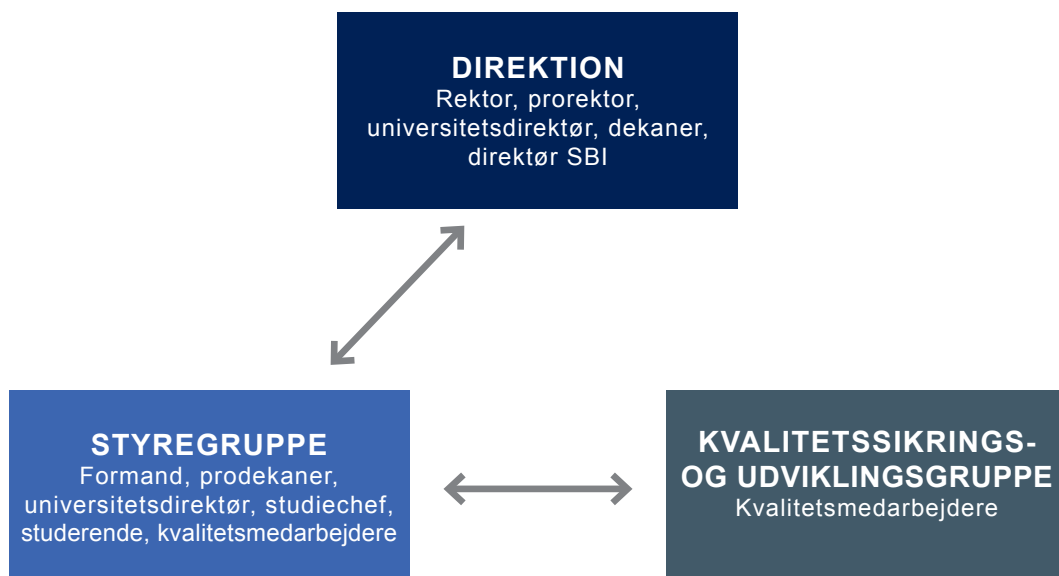
Første generations kvalitetssikringssystemet omfattede bl.a. en overordnet kvalitetssikringspolitik for hele universitetet, organisering af kvalitetsledelse på universitetet og et teoretisk grundlag for arbejdet med kvalitetssikring. Første generations kvalitetssikringssystemet blev udviklet fra 2005-2012, men kom med årene til at fremstå mere fragmenteret end sammenhængende. Med henblik på at kvalificere eksisterende praksis besluttede rektoratet i 2012 at igangsætte en revision af universitetets kvalitetssikringssystem. Formålet var at opdatere politikker og procedurer, supplere det eksisterende kvalitetssikringssystem og etablere en større sammenhæng i systemet. Resultatet af denne revision betegnes som anden generations kvalitetssikringssystem. (I bilag 2.1 findes en historisk gennemgang af første generations kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet).

Dette anden generations kvalitetssikringssystem beskrives i det følgende. Nogle af kvalitetssikringsprocedurerne har således været gældende i en længere årrække, mens andre er nyere.

2.2. UDVIKLING AF KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET

Ansvar for udvikling af kvalitetssikringssystemet er forankret i og initieret af rektoratet. Der er nedsat en styregruppe, der varetager det overordnede arbejde med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling. Styregruppen ledes af professor i evaluering, Hanne Kathrine Krogstrup (dekan indtil maj 2015), og består desuden af prodekanerne, universitetsdirektøren, studiechefen, studerende samt fakulteternes og ledelsessekretariatets kvalitetsmedarbejdere. Styregruppen har ansvaret for at monitorere, at Aalborg Universitet lever op til gældende love og regler vedrørende kvalitetssikring på uddannelsesområdet samt sikre kontinuerlig udvikling og opdatering af kvalitetssikringssystemet. Styregruppen understøttes af en kvalitetssikrings- og udviklingsgruppe, hvor kvalitetsmedarbejdere fra ledelsessekretariatet og fakultetssekretariatene indgår. I udviklingen af kvalitetssikringssystemet inddrages desuden relevante repræsentanter fra organisationen, f.eks. studieledere og institutledere i forhold til specifikke drøftelser. Organiseringen er illustreret i nedenstående figur 1.

Figur 1: Direktion, styregruppe, kvalitetssikrings- og udviklingsgruppe

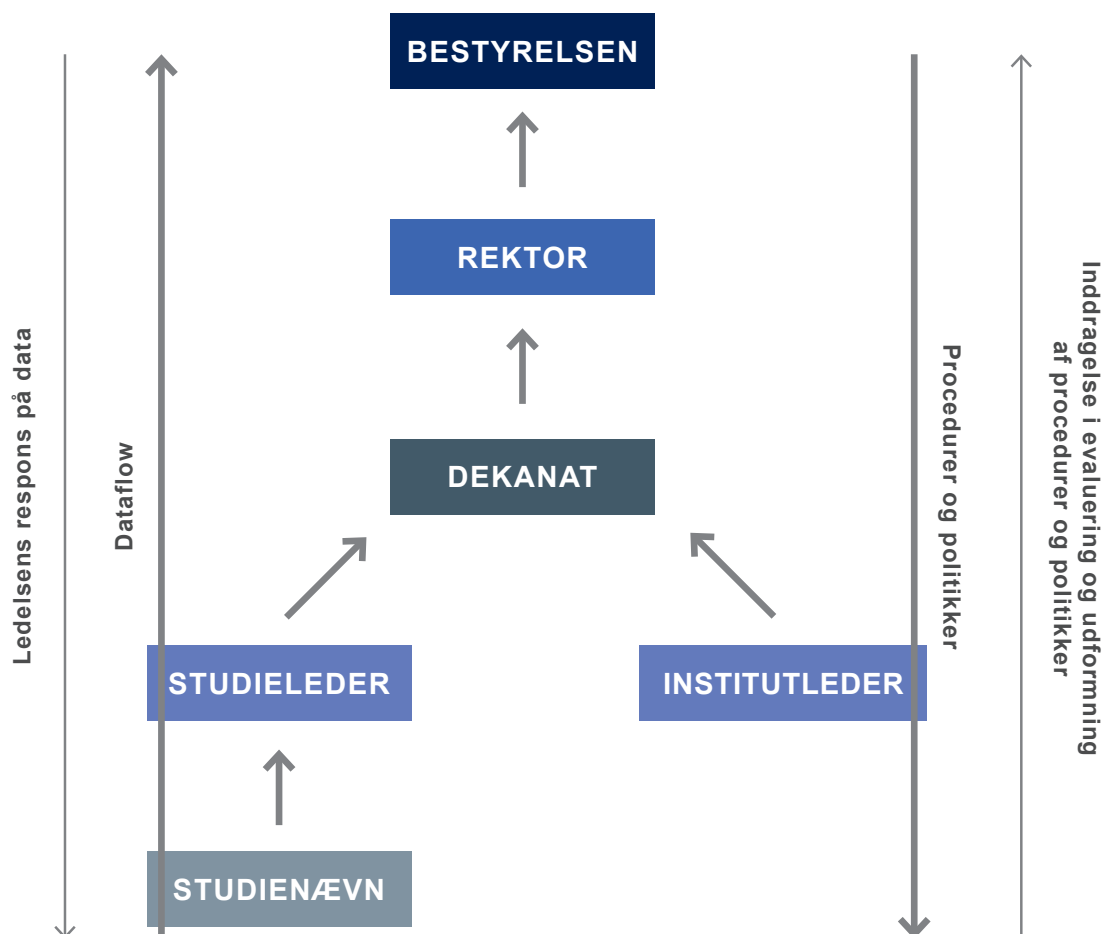

I universitetets kvalitetssikringssystem indgår en lang række nøgletal, systematiske procedurer, skabeloner for selvevaluering og handlingsplaner osv. Rektoratet ønsker at udbygge IT-understøttelsen af kvalitetssikringen og har derfor igangsat et kvalitets- og udviklingsprojekt. På baggrund af analyser af behovet for digital understøttelse af kvalitetssikringssystemet er der igangsat fire IT-delprojekter. Udover de vedtagne projekter er der fremadrettet et ønske om bl.a. digital understøttelse af uddannelsernes selvevalueringsproces inkl. udarbejdelse af handlingsplaner samt opfølgning på disse.

2.3. ORGANISERING AF KVALITETSARBEJDE

Det konkrete arbejde med og ansvar for udvikling og sikring af uddannelsernes relevans og kvalitet er forankret på alle niveauer i organisationen (jf. bilag 2.2 "Organisering af kvalitetsledelse af uddannelser på Aalborg Universitet"). Forankringen i alle ledelseslag medvirker til at sikre en inddragende kvalitetskultur jf. figur 2. Figuren illustrerer desuden dataflowet i forhold til kvalitetssikringen. Kvalitetssikringsdata aggregeres primært opad i organisationens ledeshierarki, ved at der på hvert niveau sker en bearbejdning af relevant information til det overliggende ledelsesniveau, og feedback kanaliseres nedad fra overliggende niveauer. For eksempel fastsættes procedurer for behandling af data vedr. frafald i toppen af organisationen efter drøftelse med den øvrige organisation (illustreret ved pilene i højre side af nedenstående figur), hvorefter procedurerne implementeres f.eks. på landinspektørstudiet. Data om frafald sendes på aggregeret niveau op i styringshierarkiet, der giver respons herpå til de underliggende niveauer (illustreret ved pilene i venstre side af figuren).

Figur 2: Kvalitetsarbejdets forankring på ledelsesniveauer

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

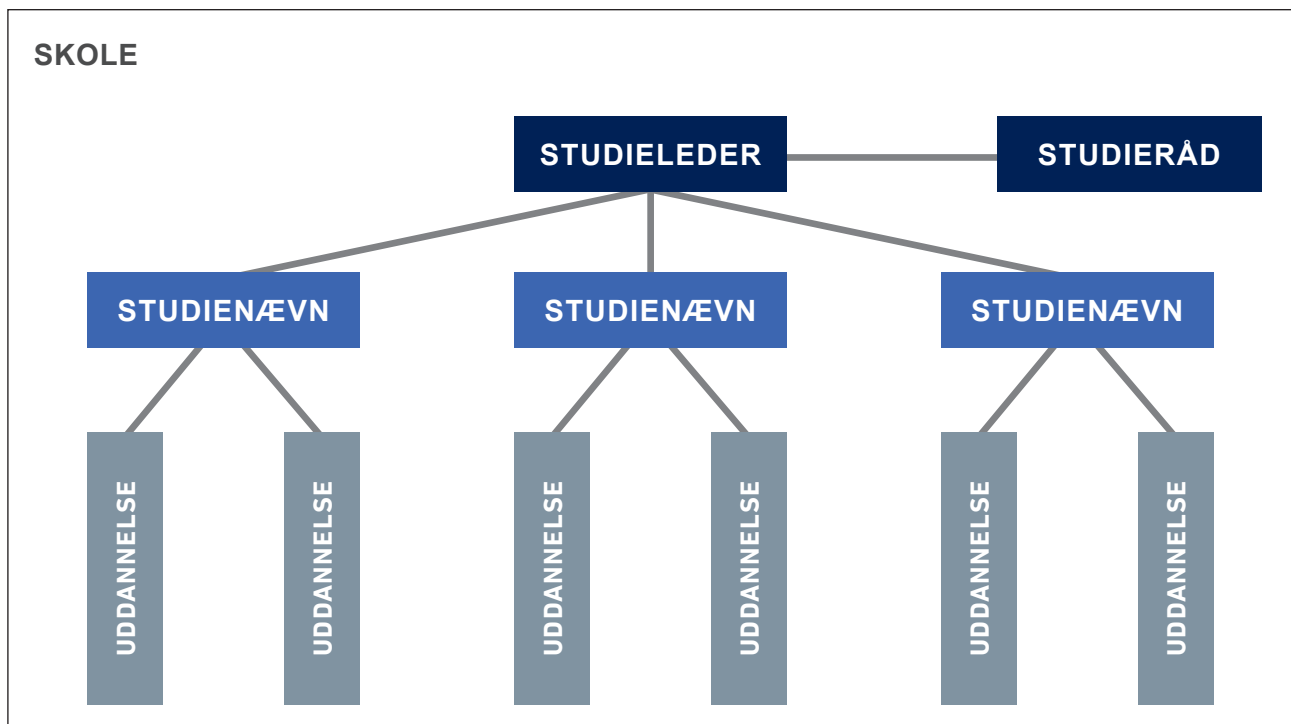
Det overordnede politiske ansvar for kvalitetssikring og -udvikling af universitetets uddannelser er forankret i rektoratet for at sikre koordinering og samordning på højeste ledelsesmæssige niveau. Bestyrelsen inddrages minimum en gang om året i en drøftelse af status på kvalitetssikringsområdet. Arbejdet med kvalitetssikring og -udvikling af uddannelserne indgår som integreret led i direktionens arbejde og i alle overordnede politiske beslutninger. Rektor sikrer på denne måde et systematisk og kontinuerligt fokus på kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsesområdet både specifikt i direktionen og i organisationen som helhed.

Dekanerne for de fire fakulteter (Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Det Humanistiske Fakultet og Det Samfundsvidenskabelige Fakultet) har ansvar for ledelsen af hovedområdet, sikrer sammenhæng mellem hovedområdets forskning, uddannelse og myndighedsopgaver og sikrer kvaliteten og den strategiske udvikling heraf. Dekanerne har det overordnede ansvar for, at alle uddannelser på det respektive fakultet kvalitetssikres og -udvikles jf. universitetets kvalitetssikringssystem. Dette sker bl.a. ved at gennemføre en systematisk dialog om kvalitetsarbejdet, som sikrer sammenhængen mellem den centrale kvalitetssikringspolitik og de decentrale processer og faglige værdier.

Institutterne har ansvar for at sikre kvalitet og sammenhæng i instituttets forskning og undervisning. Institutterne skal sikre, at det videnskabelige personale kan levere en undervisning, som lever op til universitetets krav til forskningsbaseret undervisning, ligesom det er institutlederens ansvar at sikre undervisernes faglige og pædagogiske udvikling samt studiemiljøet.

Aalborg Universitets uddannelser er organiseret i skoler, som hver især består af et antal studienævn med fagligt beslægtede uddannelser, som illustreret i figur 3.

Figur 3: Skolestrukturen på Aalborg Universitet

Hver skole ledes af en studieleder, der refererer direkte til dekanen. Studielederne har ansvar for den enkelte skole og dens aktiviteter, herunder for at koordinere skolens kvalitetssikrings- og udviklingsaktiviteter jf. universitetets kvalitetssikringssystem. Aalborg Universitet har følgende skoler: Skolen for Erkendelses- og Forandningsprocesser, Skolen for Kommunikation, Æstetik & Oplevelsesteknologi, Skolen for Kultur og Globale Studier, Skolen for Jura, Skolen for Sociologi

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

og Socialt Arbejde, Skolen for Statskundskab, Skolen for Økonomi og Erhvervsstudier, Skolen for Arkitektur, Design og Planlægning, Skolen for Informations- & Kommunikationsteknologi, Skolen for Ingeniør- og Naturvidenskab samt Skolen for Medicin og Sundhed.

Studienævnet har i samarbejde med studielederen ansvar for det daglige kvalitetssikrings og -udviklingsarbejde på den enkelte uddannelse.

I afsnit 6 uddybes kvalitetssikringssystemets organisatoriske forankring, herunder opgaver og ansvarsfordeling.

2.4. KVALITETSSIKRINGSPOLITIK OG MÅL FOR KVALITETSSIKRING

Aalborg Universitets kvalitetssikringspolitik på uddannelsesområdet (jf. bilag 2.3) er udviklet på baggrund af:

- European Standards and Guidelines for Quality Assurance
- Universitetsloven, Lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner samt anden relevant lovgivning
- Strategi for Aalborg Universitet, Aalborg Universitets udviklingskontrakt og Vedtægt for den selvejende institution Aalborg Universitet (bilag 2.3.1, 2.3.2 og 2.3.3)
- Strategiske satsninger fastsat af Aalborg Universitets bestyrelse og direktion

Det overordnede formål med Aalborg Universitets kvalitetssikring og -udvikling er at sikre, at alle uddannelser på universitetet kontinuerligt udvikles med fokus på kvalitet og relevans. Kvalitetssikringspolitik for uddannelsesområdet på Aalborg Universitet omfatter universitetets hel- og deltidsuddannelser uanset udbudssted.

Udover det overordnede formål med kvalitetssikring og -udvikling har universitetet defineret mål og målsætninger for det samlede kvalitetssikrings- og udviklingsarbejde. Målene dækker hele universitetets system for kvalitetssikring og -udvikling og er at:

- Sikre, at universitetet lever op til internationale standarder for kvalitet i uddannelserne
- Sikre løbende og systematisk kvalitetsudvikling af universitetets uddannelser
- Sikre kontinuerlig kvalitet i undervisningen på universitetets uddannelser
- Medvirke til, at dimittenderne opnår kvalifikationer og finder beskæftigelse inden for de fagområder, der er efterspurgt af arbejdsmarkedet
- Sikre en klar ledelsesforankring af kvalitetsarbejdet på alle niveauer i organisationen
- Styrke og integrere universitetets evaluerings- og kvalitetskultur på tværs af alle niveauer og enheder i organisationen

Universitetet har desuden fastsat en række konkrete målsætninger, der relaterer sig til de enkelte kvalitetsområder i universitetets kvalitetssikringssystem. Disse målsætninger fremgår af universitetets kvalitetssikringspolitik (bilag 2.3) og præsenteres i rapporten under gennemgangen af de enkelte kvalitetsområder.

Styregruppen for kvalitetssikring og -udvikling drøfter årligt målopfølgelse og revision af de konkrete mål og målsætninger.

Kvalitetssikringssystemet er defineret ved otte kvalitetsområder:

1. Nøgletal for kvalitet
2. Opbygning og forløb
3. Undervisningens og studiemiljøets kvalitet
4. Forskningsdækning og -miljøer
5. Pædagogik og pædagogisk kompetenceudvikling
6. Nøgletal for relevans
7. Dialog med dimittender
8. Samarbejde og dialog med arbejdsmarkedet

Kvalitetsområderne 1-5 relaterer sig primært til uddannelsernes kvalitet, og kvalitetsområderne 6-8 relaterer sig primært til uddannelsernes relevans.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Data genereres kontinuerligt for ovenstående otte kvalitetsområder, med det formål at de ansvarlige niveauer i organisationen (jf. kvalitetssikringssystemet) løbende reagerer på problemstillinger og udfordringer. Hvert tredje år gennemføres en overordnet selvevaluering af hver uddannelse. Denne selvevaluering syntetiserer og sammenfatter data genereret over en tre-årig periode fra samtlige otte kvalitetsområder og tilvejebringer en samlet kvalitetsvurdering af uddannelsen; på baggrund heraf udarbejdes en handlingsplan for uddannelsens udvikling. Selvevalueringen, som beskrives i afsnit 5, er krumtappen i universitetets kvalitetssikringssystem.

Kvalitetssikringssystemet sikrer, at arbejdet med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af universitetets uddannelser fører til opfyldelse af de overordnede mål og målsætninger.

Bilagsoversigt for afsnit 2: Rammer og politik for kvalitetssikring af uddannelser på Aalborg Universitet

Bilag 2.1 "Historisk gennemgang af første generations kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet"

Bilag 2.2 "Organisering af kvalitetsledelse af uddannelser på Aalborg Universitet"

Bilag 2.3 "Kvalitetssikringspolitik for uddannelsesområdet på Aalborg Universitet"

Bilag 2.3.1 "Strategi for Aalborg Universitet"

Bilag 2.3.2 "Aalborg Universitets Udviklingskontrakt 2015-2017"

Bilag 2.3.3 "Vedtægt for den selvejende institution Aalborg Universitet"

3. UDDANNELSERNES KVALITET

Dette afsnit beskriver, hvordan der arbejdes med de fem kvalitetsområder, der relaterer sig til kvalitet i uddannelserne:

1. Nøgletal for kvalitet
2. Obygning og forløb
3. Undervisningens og studiemiljøets kvalitet
4. Forskningsdækning og -miljøer
5. Pædagogik og pædagogisk kompetenceudvikling

Flere af de beskrevne indsatser bidrager til kvalitetssikring og -udvikling inden for mere end ét kvalitetsområde. I disse tilfælde beskrives indsatsen under det kvalitetsområde, hvor den primært gør sig gældende.

3.1. KVALITETSOMRÅDE 1: NØGLETAL FOR KVALITET

Der indgår en bred vifte af nøgletal som en del af beslutningsgrundlaget for udvikling af universitetets uddannelser. Der produceres nøgletal vedr. uddannelsesområdet i universitetets dataware-housesystem QlikView, ligesom der anvendes nøgletal fra eksterne parter som ministerier, Danmarks Statistik osv.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Nøgletal for Aalborg Universitets uddannelser skal løbende opdateres og være tilgængelige for relevante medarbejdere.
- 2) Nøgletal for Aalborg Universitets uddannelser skal udarbejdes ud fra faste definitioner og et fælles grundlag for at sikre ensartet forståelse og behandling af nøgletal samt mulighed for sammenligning over tid og på tværs af uddannelser.
- 3) Der arbejdes kontinuerligt med udviklingen af kvaliteten og tilgængeligheden af Aalborg Universitets nøgletal.

I Aalborg Universitets kvalitetssikringssystem indgår følgende nøgletal for kvalitet:

Heltidsuddannelser:

- Optag
- Bestand
- Dimittender
- Frafald/Gennemførelse
- Karakterstatistik
- STÅ-produktion
- Effektivitet
- Forskningsdækning

Deltidsuddannelser:

- Optag
- Bestand
- Dimittender
- Årselever og antal betalende studerende
- Forskningsdækning

Dekanerne indstiller årligt grænseværdier for nøgletal til godkendelse i direktionen. Der indstilles grænseværdier for følgende nøgletal for kvalitet: frafald, gennemførelse, effektivitet og forskningsdækning. Grænseværdierne angiver, hvornår bestemte forhold kræver handling. Dvs. de uddannelser, der afviger negativt fra fakultetets grænseværdier skal afdække årsagen og beskrive eventuelt opfølgende handlinger. Grænseværdierne er bl.a. fastsat på baggrund af statistik over landsgennemsnit og fakultetets gennemsnit. Direktionen godkender de endelige grænseværdier.

Definitioner, opgørelsesmetoder og grænseværdier er beskrevet i universitetets notat om nøgletal og grænseværdier (jf. bilag 3.1).

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Ifølge "Vejledning om Institutionsakkreditering" skal akkrediteringspanelet endvidere have adgang til nøgletal for studieprogression, ledighed og frafald på Aalborg Universitets enkelte uddannelser og udbud. (Disse nøgletal kan ses i bilag 6.1).

Nøgletalsfremstilling

Det interne datawarehouse-system, QlikView, er til rådighed for alle universitetets miljøer og ledelseslag. QlikView har ca. 150 brugere på studiesiden fra studieledere, studienævnsformænd, institutledere og dekaner til administrativt personale såsom studienævnssekretærer, studieseekretærer, eksamenskontorer m.fl.

I systemet er data aggregeret på forskellige niveauer, spændende fra universitetsniveau til fakultetsniveau over studienævns- og uddannelsesniveau til individniveau.

Systemet indeholder tilgængelige data og statistikker for alle studerende i de sidste fem år og opdateres løbende, så bl.a. studielederne kan følge udviklingen i forskellige parametre og nøgletal såsom optag, frafald, færdiguddannede eller bestand. (Se bilag 3.2 for at få en nærmere beskrivelse af universitetets datawarehouse-system QlikView)¹.

Årlig monitorering af nøgletal for kvalitet

For at sikre den løbende og systematiske indsamling, analyse og anvendelse af relevante nøgletal, produceres der årligt for hvert enkelt studienævn en studienævnrapport omhandlende følgende nøgletal for uddannelserne: optag, bestand, dimittender, frafald, gennemførelsestid, karakterstatistik, STÅ-produktion, effektivitet, antal årselever og antal betalende studerende (masteruddannelser).

Studienævnsformanden har ansvaret for, at studienævnrapporten bliver behandlet i studienævnet sammen med data for forskningsdækning (jf. kvalitetsområde 4: Forskningsdækning og -miljøer) og afrapporterer på denne baggrund til studielederen jf. universitetets "Procedure for studienævnrapporter" (jf. bilag 3.4. For et konkret eksempel på en studienævnrapport se bilag 3.4.1). Vurderinger af de enkelte nøgletal skal fra 2015 også tage afsæt i de fastlagte grænseværdier.

Studienævnsformanden udarbejder en kort statusrapport, der skal orientere om nøgletal, der kan indikere styrker og svagheder ved uddannelsen samt overordnet om evt. igangsatte/overvejede mulige tiltag til forbedring af nøgletallene. Studielederen har ansvaret for at kvalitetssikre de enkelte statusrapporter og fremsende dem til dekanatet. (Se et eksempel på et studienævns statusrapport i bilag 3.4.2).

Dekanatet drøfter en gang årligt nøgletallene med studieledere og studienævnsformænd, og der aftales opfølgning. Dekanaten opsummerer årligt data vedr. kvaliteten af fakultetets uddannelser og drøfter disse med direktionen.

Vejledning af frafaldstruede studerende

Der gennemføres en særlig procedure vedr. vejledning af frafaldstruede studerende for at understøtte studierne arbejde med at forbedre de studerendes gennemførelsestid og mindske frafaldet. (Proceduren kan ses i bilag 3.5).

Datagrundlaget udgøres af nøgletal vedrørende frafald trukket i QlikView fremstillet efter en trafiklys-model. Grøn kategori viser de studerende, der er maksimalt 5 ECTS-point bagud i forhold til det forventede uddannelsesforløb, gul kategori viser de studerende, der er mere end 5 og mindre end 15 ECTS-point bagud i forhold til det forventede, og rød kategori viser de studerende, der er mindst 15 ECTS-point bagud i forhold til det forventede.

Frafaldsdata behandles på et studienævnsmøde, og der følges op i forhold til eventuelle identificerede udfordringer. Studielederen og fakultetet inddrages i nødvendigt omfang.

Studienævnsformanden sikrer, at de frafaldstruede studerende i hhv. gul og rød kategori efter hver eksamensperiode får tilsendt en mail med deres studievejledningsmæssige muligheder og rettigheder. (Se eksempel på identifikation af frafaldstruede studerende sidst i bilag 3.5. Se endvidere bilag 3.5.1 for eksempel på e-mail-skabelon til frafaldstruede stu-

¹ Aalborg Universitet har igangsat et digitaliseringsprojekt vedr. studieadministrative nøgletal, hvor der arbejdes på videreudvikling af et sikkert og validt datagrundlag. (Der kan ses en kort beskrivelse af projektet i bilag 3.3.1).

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

derende samt bilag 3.5.2 for en liste over vejledningstilbud til frafaldstruede studerende).

Bilagsoversigt for afsnit 3: Uddannelsernes kvalitet, kvalitetsområde 1: Nøgletal for kvalitet

Bilag 3.1 "Notat om nøgletal og grænseværdier"

Bilag 6.1 "Nøgletal for studieprogression, frafald og ledighed"

Bilag 3.2 "Præsentation af QlikView"

Bilag 3.3.1 "IT-understøttelse vedr. studieadministrative nøgletal i forbindelse med kvalitetssikring"

Bilag 3.4 "Procedure for studienævnsrapporter"

Bilag 3.4.1 "Eksempel på studienævnsrapport"

Bilag 3.4.2 "Eksempel på et studienævns statusrapport"

Bilag 3.5 "Procedure vedr. vejledning af frafaldstruede studerende"

Bilag 3.5.1 "Eksempel på e-mail-skabelon til frafaldstruede studerende"

Bilag 3.5.2 "Liste over vejledningstilbud til frafaldstruede studerende"

3.2. KVALITETSOMRÅDE 2: OPBYGNING OG FORLØB

Uddannelsernes undervisningsaktiviteter er grundlaget for, at de studerende opnår kompetenceprofilen og læringsmålene, som er beskrevet i studieordningerne. Studieordninger og eksamensformer monitoreres systematisk.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Uddannelsernes mål for læringsudbytte er beskrevet i en kompetenceprofil, der er tilrettelagt efter den relevante type beskrivelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser.
- 2) Aalborg Universitet udbyder uddannelser med faglig progression og studieaktivitet tilsvarende de ECTS, det samlede uddannelsesforløb er normeret til.
- 3) Alle undervisningsaktiviteter udmøntes i overensstemmelse med studieordningen.
- 4) Semestrenes undervisning, eksamener, litteratur, arbejdsformer, forudsætninger og forventninger til arbejdsindsats kommunikerer til de studerende, således at det er tydeliggjort for alle studerende ved semesterstart.
- 5) Aalborg Universitet anvender dialogen med censorkorps i kvalitetssikringen og udviklingen af prøve- og eksamenssystemet.

Studieordninger

Hvert fakultet har fastsat overordnede rammer for indholdet i studieordningerne, som beskriver uddannelsernes opbygning, struktur og organisering, regler om adgangsforhold, indskrivning og prøver samt krav til indholdet af studienævnernes studieordninger. (Et eksempel på et fakultets eksamensordning og en skabelon for studieordninger kan ses i hhv. bilag 3.6.1 og bilag 3.7.1). De enkelte studieordninger udarbejdes af studienævnene i henhold til fakultetets fælles rammer og godkendes af dekanatet. (Eksempel på en studieordning kan ses i bilag 3.7.2).

Den viden, som studienævnene akkumulerer om uddannelsernes kvalitet og relevans i monitoreringen af kvalitetsområderne, f.eks. i forbindelse med evalueringer af undervisning og uddannelse, indgår i studieordningsrevisionerne. Revisionerne foretages, når studienævnene i samspil med fagmiljøer, skoler og fakulteter vurderer, at det er påkrævet. Studieordningerne revideres løbende og behandles systematisk, som minimum i forbindelse med lov- og bekendtgørelsesændringer samt ved selvevalueringen hvert 3. år.

Studienævnene sikrer derudover, at der er overensstemmelse mellem studieordninger og "Dansk kvalifikationsramme for de videregående uddannelser" samt "Retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser (Faglige mindstekrav)".

Dekanen er ansvarlig for at legalitetskontrollere og kvalitetssikre studieordningerne².

Semesterbeskrivelser

Hvert studienævn udarbejder semesterbeskrivelser for alle sine uddannelsesaktiviteter³, der indeholder en udfoldet beskrivelse af studieordningen. Den studerende kan i semesterbeskrivelsen finde beskrivelser af formål, kurser, pensum, eksamensformer, forudsætninger for at deltage i bestemte undervisningsaktiviteter og identificere hvilke kompetencer, der opnås i forbindelse med undervisningen.

Studielederen har det overordnede ansvar for, at der udarbejdes semesterbeskrivelser forud for hvert semester. Denne formidles herefter til de studerende. (Aalborg Universitets "Procedure for udarbejdelse af semesterbeskrivelser" kan ses i bilag 3.9. Et konkret eksempel på en semesterbeskrivelse kan findes i bilag 3.9.1).

2 For i højere grad at kunne understøtte denne monitorering samt at forbedre studienævnernes processer for udarbejdelse af nye og foretagelse af ændringer i eksisterende studieordninger, er der igangsat et digitaliseringsprojekt vedr. administrativ IT-understøttelse af studieordningsprocessen. (Der kan ses en kort beskrivelse af projektet i bilag 3.8.1).

3 Dvs. en semesterbeskrivelse for alle semestre på alle studienævnets uddannelser.

Registrering af undervisningsaktiviteter

For at sikre systematisk og sammenlignelig dokumentation af hvor meget undervisning og vejledning institutionerne tilbyder de studerende, blev der i 2014 af Uddannelses- og Forskningsministeriet udarbejdet et system til indberetning af undervisnings- og vejledningstimer mv.⁴. I efteråret 2014 har Aalborg Universitet deltaget i et pilotprojekt og har gennemført indberetning på en række af universitetets uddannelser. Når systemet og proceduren er fuldt implementeret, og der foreligger opgørelser for alle uddannelser, vil opgørelse af undervisnings- og vejledningstimer mv. indgå som datagrundlag i universitetets kvalitetssikringssystem⁵.

Dialog med censorer

Censorformandskaberne og censorkorpserne inddrages i det konkrete arbejde med kvalitetssikring og -udvikling af eksisterende og nye uddannelser.

Aalborg Universitet har beskrevet det overordnede samarbejde med censorer og censorformandskaber i "Ramme for dialog med censorer og censorformandskaber tilknyttet Aalborg Universitet" (jf. bilag 3.11).

Studienævnsformanden har ansvaret for, at relevant information fra censorer og censorformandskaber behandles på studienævns møder, at informationen anvendes i tilrettelæggelsen af uddannelsen, og at der eventuelt sker konkrete tiltag på baggrund heraf.

Studienævnsformanden har i samarbejde med fakultetet ansvaret for, at censorformandskaberne får studieordninger med væsentlige ændringer, der berører prøve- og eksamenssystemet, i høring. Ligeledes skal studieordninger vedrørende nye uddannelser sendes i høring hos censorformandskaberne i forhold til prøve- og eksamenssystemet.

Systematisk gennemgang af censorformandskabernes årsberetninger over en årrække indgår desuden i udvikling og forbedring af de enkelte uddannelsers prøve- og eksamenssystem i forbindelse med selvevaluering af uddannelserne jf. afsnit 5. (Et eksempel på censorformandskabets årsberetning og opfølgning herpå kan findes i bilag 3.11.1).

Bilagsoversigt for afsnit 3: Uddannelsernes kvalitet, kvalitetsområde 2: Opbygning og forløb

- Bilag 3.6.1 "Eksempel på eksamensordning"
- Bilag 3.7.1 "Eksempel på skabelon for studieordninger"
- Bilag 3.7.2 "Eksempel på studieordning"
- Bilag 3.8.1 Administrativ IT-understøttelse af studieordningsprocessen
- Bilag 3.9 "Procedure for udarbejdelse af semesterbeskrivelser"
- Bilag 3.9.1 "Eksempel på semesterbeskrivelse"
- Bilag 3.10.1 "IT-understøttelse af registrering af undervisnings- og vejledningstimer"
- Bilag 3.11 "Ramme for dialog med censorer og censorformandskaber tilknyttet Aalborg Universitet"
- Bilag 3.11.1 "Eksempel på censorformandskabets årsberetning og opfølgning herpå"

4 For yderligere information se: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/statistik-og-analyser/timetal>

5 Ledelsen på universitetet har besluttet, at det vil være hensigtsmæssigt med videreudvikling af ministeriets løsning bl.a. med henblik på at lette indsamlingen og kvaliteten af disse data. Der er derfor igangsat et digitaliseringsprojekt vedr. registrering af undervisnings- og vejledningstimer. (En kort beskrivelse af projektet kan ses i bilag 3.10.1)

3.3. KVALITETSOMRÅDE 3: UNDERVISNINGENS OG STUDIEMILJØETS KVALITET

Gennem systematiske evalueringer af undervisning, semestre og uddannelser, herunder studiemiljø, sikres og udvikles kvaliteten af universitetets undervisning og uddannelser kontinuerligt. Relevante input fra de studerende udgør sammen med andre data vigtig ledelsesinformation til udvikling af universitetets uddannelser.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Studerendes og relevante medarbejderes evaluering af undervisningen, semestre og uddannelser inddrages i udviklingen af uddannelserne.
- 2) Der stilles fysiske rammer, der bidrager til stimulering af de studerendes læring, til rådighed for de studerende.
- 3) De studerende på Aalborg Universitet har indflydelse på udviklingen af studiemiljøet.
- 4) De studerende på Aalborg Universitet har adgang til relevant vejledning, som er tilpasset målgruppen.

Evaluering af undervisning, semestre og uddannelser

Systematiske evalueringer af undervisning, semestre og uddannelser er et afgørende parameter med henblik på at sikre de studerendes indflydelse på og input til udviklingen af kvaliteten i deres uddannelse, ligesom evalueringerne sammen med andre data udgør vigtig ledelsesinformation. (Se Aalborg Universitets procedure for evaluering af undervisning, semestre og uddannelser i bilag 3.12. Eksempler på hhv. undervisnings-, semester- og uddannelsesevaluering kan ses i bilag 3.12.1, 3.12.2 og 3.12.3).

Evalueringerne tilrettelægges, så de kan indgå i udvikling og forbedring af de enkelte uddannelser, samt gennemføres, så de bidrager mest muligt til læring og nytænkning af de enkelte uddannelseselementer og forløb, ligesom de kan medvirke til at facilitere undervisernes og undervisningens fortsatte udvikling.

Studielederen har det overordnede ansvar for at koordinere og sikre, at evaluering af undervisning, semestre og uddannelser gennemføres. Skolerne og/eller de enkelte studienævne skal have decentrale planer for evaluering af undervisning, semestre og uddannelser. Heraf skal der bl.a. fremgå evalueringsmetoder, ansvarsfordeling og inddragelse af relevante aktører. Information om resultatet af evalueringen skal være tilgængelig for de studerende. (Se bilag 3.12.4 for et eksempel på en plan for evaluering af undervisning, semestre og uddannelse).

Studienævnets formanden er ansvarlig for, at resultaterne af evalueringerne behandles. Hvis evalueringerne viser, at der er behov for yderligere undersøgelse eller handling, påhviler det studienævnets formanden at inddrage studielederen.

Studielederen har pligt til at informere den/de relevante institutleder(e), såfremt der er:

- problemer med at rekvirere relevante undervisere,
- moduler og/eller eksamener, som mange studerende ikke består,
- enkelte undervisere, der systematisk får dårlige evalueringer eller andre lignende problemer.

Institutlederen er ansvarlig for at følge op på ovenstående forhold vedrørende undervisningen.

Der er udarbejdet en evalueringsguide, som skolerne og/eller de enkelte studienævne kan anvende som inspiration til udarbejdelse af evalueringerne (jf. bilag 3.12.5).

Studiemiljø

Studiemiljøet sætter rammerne for studerendes dagligdag og har en væsentlig betydning for læring og trivsel.

I forbindelse med revideringen af kvalitetssikringssystemet blev det besluttet, at studiemiljøarbejdet i højere grad skal integreres i det eksisterende kvalitetsarbejde på uddannelserne. Universitetet arbejder på at effektivisere informationsflowet i organisationen og indarbejde handlingsplaner og opfølgning i det øvrige kvalitetsarbejde. Redskabet hertil er bl.a. de decentrale målinger af studiemiljøet efter hvert semester i semesterevalueringerne. Studiemiljøets kvalitet indgår endvidere som et særskilt fokusområde i selvevalueringerne og efterfølgende handlingsplaner.

Universitetet supplerer de decentrale målinger med en central måling af studiemiljøet for at få et samlet overblik over aktuelle studiemiljøudfordringer blandt alle universitetets studerende. De centrale målinger er tidligere foretaget i 2011,

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

2013 og 2014. I 2016 vil universitetet endnu en gang foretage en central måling. Det er universitetets målsætning, at mindst 80 % af respondenterne i 2016 tilkendegiver, at de trives på deres uddannelse (jf. bilag 2.3.2 "Aalborg Universitets Udviklingskontrakt 2015-2017").

Vejledning af studerende

Der tilbydes studie- og karrierevejledning til potentielle og nuværende studerende samt dimittender. Desuden er målet, at der sker en kontinuerlig udvikling af vejledningsindsatsen, således at vejledningstilbuddene imødekommer de studerendes skiftende behov for vejledning.

Aalborg Universitet har særligt fokus på følgende indsatsområder for studie- og karrierevejledning:

- 1) Studievalg
- 2) Studiestart
- 3) Gennemførelse
- 4) Overgang til arbejdsmarkedet og karrierevejledning
- 5) Kvalitetssikring af vejledningsindsatsen
- 6) Synlighed og tilgængelighed

I "Politik for studie- og karrierevejledning på Aalborg Universitet" (jf. bilag 3.13) beskrives ovennævnte seks indsatsområder enkeltvis. (En beskrivelse af udmøntningen af politikken kan ses i bilag 3.13.1)

Bilagsoversigt for afsnit 3: Uddannelsernes kvalitet, kvalitetsområde 3:

Undervisningens og studiemiljøets kvalitet

Bilag 3.12 "Procedure for evaluering af undervisning, semestre og uddannelser"

Bilag 3.12.1 "Eksempel på undervisningsevaluering"

Bilag 3.12.2 "Eksempel på semesterevaluering"

Bilag 3.12.3 "Eksempel på uddannelsesevaluering"

Bilag 3.12.4 "Eksempel på plan for evaluering af undervisning, semestre og uddannelse"

Bilag 3.12.5 "Evalueringsguide"

Bilag 2.3.2 "Aalborg Universitets Udviklingskontrakt 2015-2017"

Bilag 3.13 "Politik for studie- og karrierevejledning på Aalborg Universitet"

Bilag 3.13.1 "Udmøntning af Politik for studie- og karrierevejledning på Aalborg Universitet"

3.4. KVALITETSOMRÅDE 4: FORSKNINGSDÆKNING OG -MILJØER

Aalborg Universitet udbyder uddannelser, der er forskningsbaserede, knyttet til relevante forskningsmiljøer og løbende baserer sig på ny viden. Uddannelserne udvikles af aktive forskere.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Aalborg Universitets uddannelser er tilknyttet mindst et aktivt forskningsmiljø.
- 2) Undervisningen varetages af undervisere, der deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forskningsmiljøer.
- 3) De studerende har mulighed for kontakt til relevante forskningsmiljøer.

Forskningsdækning og -miljøer

Instituttlederne er ansvarlige for at sikre, at de faglige miljøer bag de enkelte uddannelser baserer sig på et relevant og opdateret videngrundlag, og at underviserne på den enkelte uddannelse deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forskningsmiljøer, udviklingsmiljøer eller beskæftigelsesområder. Endvidere har instituttlederen ansvaret for at sikre forskningsdækning på uddannelserne.

Et omdrejningspunkt i universitetets kvalitetssikringsystem er at sikre monitoreringen af kvaliteten af den enkelte uddannelses forskningsdækning og -miljøer.

Kvalitetssikringsdata for forskningsdækning og -miljøer indgår løbende i udviklingen af uddannelserne, og hvert tredje år i forbindelse med uddannelsernes selvevalueringsproces (jf. afsnit 5) udarbejdes der systematisk:

- oversigter over det eller de forskningsmiljøer, der forestår undervisningen på de enkelte moduler,
- BFI-tal for centrale forskningsmiljøers forskningsproduktion de seneste tre år baseret på relevante VIP'er fra hvert forskningsmiljø,
- oversigt over hvor mange timers undervisning, der årligt rekvireres til uddannelsen,
- oversigt over hvor mange undervisere (VIP/DVIP) timerne er fordelt på,
- oversigt over antal studerende i forhold til antal videnskabelige medarbejdere (STUD/VIP),
- oversigt over studenterårsværk i forhold til antal videnskabelige medarbejdere (STÅ/VIP) (STÅ/VIP er tilføjet selvevalueringskabelonen i 2015).

Afsnit 7.1 indeholder et eksempel på kvalitetssikringsdata for forskningsdækning og -miljøer, som anvendes i universitetets konkrete kvalitetsarbejde.

Opfølgning på nøgletal vedr. forskningsdækning vil fremover være en del af den årlige monitorering. Nøgletal vedr. forskningsdækning vil således blive behandlet årligt med udgangspunkt i den nationale opgørelse af undervisnings- og vejledningstimer⁶, der giver adgang til data om andelen af undervisningen, der varetages af henholdsvis forskere, eksperter undervisere og andre undervisere. Studienævnsformanden har fra 2015 (jf. "Procedure for studienævnrapporter" bilag 3.4) ansvar for, at nøgletal vedr. forskningsdækning sammen med øvrige nøgletal for uddannelsernes kvalitet og relevans bliver behandlet på et studienævnsmøde. Studienævnsformanden afrapporterer efterfølgende til studielederen. Hvis nøgletallene for forskningsdækning er utilfredsstillende, skal dekanen involvere relevante instituttledere og aftale evt. opfølgende handlinger.

Definitioner, opgørelsesmetoder og grænseværdier vedr. nøgletal for forskningsdækning som anvendes i forbindelse med selvevalueringen (jf. afsnit 5), er beskrevet i universitetets notat om nøgletal og grænseværdier (jf. bilag 3.1).

Bilagsoversigt for afsnit 3: Uddannelsernes kvalitet, kvalitetsområde 4: Forskningsdækning og -miljøer

Bilag 3.4 "Procedure for studienævnrapporter"

Bilag 3.1 "Notat om nøgletal og grænseværdier"

⁶ For yderligere information se: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/statistik-og-analyser/timetal>

3.5. KVALITETSOMRÅDE 5: PÆDAGOGIK OG PÆDAGOGISK KOMPETENCEUDVIKLING

Aalborg Universitet ønsker at sikre og styrke kvaliteten af undervisningen og de studerendes samlede læringsudbytte. Dette kræver, at underviserne er såvel videnskabeligt som pædagogisk højt kvalificerede. Aalborg Universitets pædagogiske fundament for uddannelser er problemorienteret projektarbejde (PBL-modellen). StudiefORMEN tager udgangspunkt i studerendes arbejde med projekter, der defineres ud fra problemorientering, deltagerstyring, gruppearbejde, kritisk tilgang, tværfaglighed og arbejde med autentiske problematikker (jf. "Principper for problem og projektbaseret læring" i bilag 3.14).

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Aalborg Universitet vil fortsat være en ledende international aktør i forhold til udviklingen af og forskningen inden for problembaseret læring.
- 2) Aalborg Universitet vil med afsæt i de forskellige fagområder anvende og udvikle den problembaserede læringsform internt på universitetet.
- 3) Den pædagogiske model er gennemsigtig og formidles til alle studerende, som trænes i dens anvendelse.
- 4) Adjunkter og fastansatte lektorer og professorer deltager regelmæssigt i pædagogisk kompetenceudvikling.
- 5) Aalborg Universitet tilbyder kurser eller andre former for kompetenceudvikling inden for pædagogik og didaktik med henblik på, at undervisere løbende udvikler deres kompetencer.

Pædagogik

På Aalborg Universitet er det problemorienterede projektarbejde den dominerende læringsform. Læringsmodellen tager udgangspunkt i, at studerende lærer bedst ved at anvende teori- og forskningsbaseret viden aktivt i arbejdet med videnskabelige problemstillinger. Samtidig er samarbejdet mellem studerende og projektvejleder med til at øge de studerendes adgang til underviserne. De studerende introduceres til PBL som metode, og projektpædagogikken er i stadig udvikling i forhold til f.eks. fag, mål og ressourcer.

Der er etableret forskningsbaserede pædagogiske kompetenceudviklingsmiljøer. Disse miljøer forsker i, skaber ny viden om og bidrager til ny praksis inden for didaktik, pædagogik, problembaseret læring (PBL), evalueringer, prøveformer med videre og forestår en væsentlig opkvalificering af universitetets medarbejdere. Der udvikles løbende forskellige behovsbestemte formidlings-, inspirations- og læringstiltag, som har til formål at styrke kvaliteten af undervisningen og de studerendes samlede læringsudbytte.

Undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling

Jf. universitetets politik for undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling (bilag 3.15) er institutlederen sammen med den enkelte underviser ansvarlig for, at der sker en løbende udvikling af den enkelte medarbejders pædagogiske kompetencer f.eks. med udgangspunkt i tilbagemeldinger fra undervisningsevalueringer (jf. kvalitetsområde 3). Undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling drøftes fremover mere eksplicit i de årlige MUS-samtaler, bl.a. med afsæt i en undervisningsportfolio, som underviseren løbende opdaterer. (Eksempler på tilbud og muligheder for pædagogisk kompetenceudvikling kan ses i bilag 3.15.1).

Anvendelse af en undervisningsportfolio har de seneste år fundet sted ved adjunktpædagogikum, men for at sætte yderligere fokus på pædagogisk kompetenceudvikling er det vedtaget, at alle fastansatte undervisere fremadrettet udarbejder en undervisningsportfolio. Der etableres en digital løsning til understøttelse af undervisningsportfolio i efteråret 2015⁷, og inden februar 2016 skal alle fastansatte undervisere have udarbejdet deres undervisningsportfolio. (Den nuværende skabelon for undervisningsportfolio kan ses i bilag 3.15.3).

Der tilbydes sprogkurser og coachingforløb i forhold til engelskkompetencer for fastansatte videnskabelige medarbejdere. Universitetet ønsker fremadrettet at sikre kvaliteten af engelsksproget undervisning ved at indføre certificering af den enkelte medarbejders engelskkompetencer som et obligatorisk forløb i adjunktpædagogikum (jf. bilag 2.3.2 "Aalborg Universitets Udviklingskontrakt 2015-2017").

7 Der er i gangsat et delprojekt med det formål at udarbejde en digital understøttelse af en undervisningsportfolio (der kan ses en kort beskrivelse af projektet i bilag 3.15.2). Det endelige resultat af projektet vil bygge på resultaterne af et pilotprojekt, der gennemføres i foråret 2015.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

I forbindelse med fastansættelse som lektor eller professor på Aalborg Universitet skal underviseren have gennemført Aalborg Universitets adjunktpædagogikum eller et tilsvarende forløb fra et andet universitet. Hvis PBL som metode ikke har været en del af et eksternt forløb, skal underviseren opnå kompetencer som underviser i PBL som princip og metode.

PBL, digitalisering og udvikling af undervisningsmetoder er i 2015-20 udpeget som strategisk satsningsområde ved Aalborg Universitet, og i henhold hertil arbejdes der på særlige strategiske mål for PBL (jf. "Notat om ny AAU strategi 2015-2020" bagerst i bilag 2.3.1).

Det kontinuerlige fokus på kvalitetssikring af undervisningen understøttes desuden af årligt tilbagevendende begivenheder som kåring af "Årets Underviser" og "Undervisnings dag". Hvert år kårer hvert fakultet "Årets Underviser", hvorefter de udvalgte undervisere kandiderer til at blive kåret som "Årets underviser" for hele universitetet ved universitetets årsfest. "Undervisnings dag" afholdes hvert år for alle undervisere på Aalborg Universitet. Dagen har fokus på udvikling af universitetets undervisning, udfordringer og nye ideer, samt på at give undervisere fra alle universitetets hovedområder mulighed for inspiration og gensidig sparring. (Se eksempel på procedure for udpegning af "Årets Underviser" og eksempler på begrundelse i bilag 3.16.1. Eksempler på programmer for "Undervisnings dag" kan ses i bilag 3.16.2).

I henhold til universitetets politik for undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling har institutlederen ansvaret for, at der i 2015 bliver udarbejdet en decentral politik, som beskriver arbejdet med systematisk kompetenceudvikling af underviserne på det enkelte institut.

Bilagsoversigt for afsnit 3: Uddannelsernes kvalitet, kvalitetsområde 5:

Pædagogik og pædagogisk kompetenceudvikling

Bilag 3.14 "Principper for problem- og projektbaseret læring"

Bilag 3.15 "Politik for undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling på Aalborg Universitet"

Bilag 3.15.1 "Eksempler på tilbud og muligheder for pædagogisk kompetenceudvikling"

Bilag 3.15.2 "IT-understøttelse af portfolio for undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling"

Bilag 3.15.3 "Skabelon for undervisningsportfolio"

Bilag 2.3.2 "Aalborg Universitets Udviklingskontrakt 2015-2017"

Bilag 2.3.1 "Strategi for Aalborg Universitet"

Bilag 3.16.1 "Procedure for udpegning af Årets Underviser og eksempler på begrundelse"

Bilag 3.16.2 "Eksempler på programmer for Undervisnings dag"

4. UDDANNELSERNES RELEVANS

Dette afsnit beskriver, hvordan der arbejdes med de tre kvalitetsområder, der relaterer sig til uddannelsernes relevans:

6. Nøgletal for relevans
7. Dialog med dimittender
8. Samarbejde og dialog med arbejdsmarkedet

Flere af de beskrevne indsats bidrager til kvalitetssikring inden for mere end ét kvalitetsområde. I disse tilfælde beskrives indsatsen under det kvalitetsområde, hvor den primært gør sig gældende.

4.1. KVALITETSOMRÅDE 6: NØGLETAL FOR RELEVANS

Aalborg Universitet ønsker at uddanne dimittender, der imødekommer arbejdsmarkedets behov. For at universitetets ledelse kan vurdere behovet for og relevansen af universitetets uddannelser, udarbejdes der bl.a. nøgletal for relevans. Universitetets ledelse ønsker et tilstrækkeligt og kvalificeret grundlag for beslutninger om udviklingen og tilpasningen af universitetets uddannelser i relation til den samfundsmæssige udvikling.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Aalborg Universitets uddannelser tilpasses arbejdsmarkedets behov.

Behandling af ledighedsstatistik

Uddannelsesledelsen og direktionen følger udviklingen i dimittendernes ledighed på baggrund af ledighedstal indhentet fra Danmarks Statistik.

Fra 2014 udarbejdes en gang årligt en rapport med ledighedstal for de enkelte kandidatuddannelser til direktionen samt fakulteterne. Direktionen behandler rapporten med ledighedstal for alle universitetets kandidatuddannelser. Ledighedstal indgår desuden som et vigtigt grundlag for direktionens løbende og systematiske vurderinger af dimensioneringen på universitetets uddannelser. (Se bilag 4.1.1 "Eksempel på ledighedsstatistik for Aalborg Universitet").

Studienævnene vil fremadrettet systematisk behandle ledighedstallene for egne kandidatuddannelser på et studienævnsmøde ligesom de øvrige relevante nøgletal jf. "Procedure for studienævnsrapporter" (jf. bilag 3.4). Dekanerne indstiller årligt grænseværdier for ledighedstal, som endeligt godkendes i direktionen. Grænseværdierne er bl.a. fastsat på baggrund af statistik over landsgennemsnit og fakultetsgennemsnit og vil udgøre grundlaget for vurderingen af det enkelte nøgletal.

Definitioner, opgørelsesmetoder og grænseværdi vedr. nøgletal for ledighed er beskrevet i universitetets notat om nøgletal og grænseværdier (jf. bilag 3.1).

Bilagsoversigt for afsnit 4: Uddannelsernes relevans, kvalitetsområde 6: Nøgletal for relevans

- Bilag 4.1.1 "Eksempel på ledighedsstatistik for Aalborg Universitet"
- Bilag 3.4 "Procedure for studienævnsrapporter"
- Bilag 3.1 "Notat om nøgletal og grænseværdier"

4.2. KVALITETSOMRÅDE 7: DIALOG MED DIMITTENDER

I arbejdet med udvikling af universitetets uddannelser er det afgørende, at universitetet skaber dialog med og indhenter input fra dimittender.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) Aalborg Universitet inddrager løbende og systematisk universitetets dimittender i udvikling af og dialog om uddannelserne.
- 2) Aalborg Universitets dimittender finder relevant beskæftigelse.

Dimittendundersøgelse

For løbende og systematisk at inddrage dimittender i udvikling af og dialog om uddannelserne gennemføres der dimittendundersøgelser. Disse er tilrettelagt således, at der hvert år gennemføres dimittendundersøgelse for 1/3 af universitetets uddannelser på baggrund af universitetets interne turnusplan for selvevaluering. Herved sikres det, at der over en tre-årig periode er gennemført undersøgelser for alle universitetets ordinære uddannelser og masteruddannelser. Det tredje år udarbejdes desuden en samlet fakultets- og institutionsrapport. (Universitetets procedure for dimittendundersøgelser kan ses i bilag 4.2. Et eksempel på en dimittendundersøgelse kan ses i bilag 4.2.1).

Dimittendundersøgelserne er designet således, at de kan bidrage til at identificere og generere viden om forbedringspotentialer vedr. kvaliteten og relevansen af den enkelte uddannelse samt vurdere, om dimittenderne finder relevant beskæftigelse. Studielederen er overordnet ansvarlig for at koordinere og sikre, at dimittendundersøgelsen anvendes i kvalitetssikringen og -udviklingen af uddannelserne; bl.a. i forbindelse med selvevalueringen af uddannelsen.

Bilagsoversigt for afsnit 4: Uddannelsernes relevans, kvalitetsområde 7: Dialog med dimittender

Bilag 4.2 "Procedure for dimittendundersøgelser"

Bilag 4.2.1 "Eksempel på dimittendundersøgelse"

4.3. KVALITETSOMRÅDE 8: SAMARBEJDE OG DIALOG MED ARBEJDSMARKEDET

Aalborg Universitets mål er at skabe værdi inden for uddannelse i dialog med det omgivende samfund. Det sker bl.a. gennem tæt dialog med aftagere af universitetets dimittender og i form af kandidater, der har arbejdet integreret med industri, erhverv og offentlige institutioner allerede under deres studier.

Målsætninger for kvalitetsområdet

- 1) De studerende samarbejder gennem det problemorienterede projektarbejde og praktikaftaler med offentlige og/eller private virksomheder.
- 2) De studerende tilbydes uddannelse i innovation og entreprenørskab.
- 3) Universitets uddannelser udvikles i forhold til arbejdsmarkedets behov.

Projektsamarbejder, praktikaftaler og entreprenørskab

Et kendetegn ved uddannelserne på Aalborg Universitet er den tætte kontakt mellem de studerende og offentlige samt private virksomheder, hvilket ikke mindst skyldes den problemorienterede projektarbejdsform. Erhvervslivets samarbejde med de studerende kan ske i form af enten praktik, studentjob eller projektsamarbejde. En virksomheds samarbejde med studerende kan føre en lang række fordele med sig. De studerende får bl.a. mulighed for at afprøve teoretiske værktøjer, og de tilegner sig derigennem allerede tidligt i studieforløbet værdifulde og erhvervsrelevante kompetencer. Endvidere tilbydes de studerende kurser, workshops og valgfag med fokus på innovation, forretningsudvikling og iværksætteri som omdrejningspunkt (jf. bilag 4.3.1 "Aalborg Universitets samarbejde med omgivelserne").

Dialog med aftagere

I henhold til universitetsloven skal universitetet nedsætte et eller flere aftagerpaneler. Hvert fakultet har udarbejdet kommissorier for aftagerpaneler (jf. bilag 4.4). Aftagerpanelerne afholder et til to møder årligt. Aftagerpanelerne er bredt sammensat og kan bl.a. omfatte repræsentanter for uddannelsens hovedaftagere og hovedarbejdsområder, private og offentlige aftagere, arbejdsgiverorganisationer, faglige organisationer, alumner, institutioner, konsulentvirksomheder, censorer og undervisere.

Aftagerpanelernes formål er at sikre en dialog mellem skolerne/studienævnene og aftagerne omkring uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet. Aftagerpanelerne skal i den sammenhæng rådgive studienævn om udviklingen af kravene på arbejdsmarkedet og uddannelsens relevans og faglige profil. Aftagerpanelerne involveres også i udviklingen af nye og eksisterende uddannelser.

Et eksempel på dialog med aftagere kan findes i afsnit 7.3 (samt i bilag 4.4.1).

Udover deltagelse i møder i aftagerpanelerne kan de faste paneldeltagere medvirke i selvevaluering af uddannelser som aftagerrepræsentanter.

Udvikling af nye uddannelser

Udvikling af nye uddannelser tager afsæt i nuværende og fremtidige behov i det omgivende samfund og i det eksisterende uddannelsesudbud. For at sikre dette har universitetet en intern procedure for udvikling af nye uddannelser, der omhandler processen forud for prækvalifikation i ministeriet (jf. bilag 4.5).

Ændringer i universitetets portefølje af uddannelser skal altid være i overensstemmelse med de overordnede strategiske overvejelser for universitetets udvikling. Udviklingen af nye uddannelser sker derfor enten som et led i udmøntningen af universitetets overordnede strategi, fakulteternes respektive strategier eller universitetets udviklingskontrakt. Udvikling af nye uddannelser kan f.eks. være initieret af universitetets uddannelses- og forskningsmiljøer, på baggrund af studienævnenes arbejde med kvalitetssikring og -udvikling af uddannelserne bl.a. gennem dialogen med dimittender og aftagere.

I vurderingen af behovet for at udbyde en ny uddannelse er det centralt, at aftagersiden samt evt. autorisationsgivende myndigheder er inddraget i vurderingen af uddannelsens relevans. Det er således et krav i universitetets procedure for udvikling af nye uddannelser, at der i forslaget til en ny uddannelse skal foreligge et grundigt datamateriale, der bl.a. beskriver hvilke aftagere/aftagerorganisationer, der har været inddraget i afdækningen af behovet for uddannelsen i henhold til uddannelsens erhvervsrigt og efterspørgsel. Endvidere skal der være aftagere repræsenteret i den udviklingsgruppe, der har

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

ansvaret for at udvikle den nye uddannelse (jf. skema bagerst i "Procedure for udvikling af nye uddannelser" i bilag 4.5).

I processen med at udvikle en ny uddannelse på Aalborg Universitet er direktion, dekanat, institutledere, studieledere, studienævnsmænd, samt relevante medarbejdere på institutter og i studienævn involveret.

Bilagsoversigt for afsnit 4: Uddannelsernes relevans, kvalitetsområde 8:

Samarbejde og dialog med arbejdsmarkedet

- Bilag 4.3.1 "Aalborg Universitets samarbejde med omgivelserne"
- Bilag 4.4 "Kommissorium for aftagerpaneler"
 - Bilag 4.4.1 "Eksempel på dialog med aftagere"
- Bilag 4.5 "Procedure for udvikling af nye uddannelser"

Efter at have beskrevet indhold og organisering af de otte kvalitetsområder, redegøres der i det følgende afsnit for, hvordan de mange data syntetiseres i tre-årige selvevalueringsforløb for hver enkelt uddannelse.

5. SELVEVALUERING AF UDDANNELSERNE: SAMLET KVALITETSVURDERING AF UDDANNELSERNES KVALITET OG RELEVANS

Kvalitetsområderne monitoreres og opfølgningen sker løbende, kontinuerligt og systematisk. Hvert tredje år syntetiseres data fra de foregående år med henblik på udarbejdelse af mere overordnede handlingsplaner. I dette afsnit beskrives arbejdet med selvevaluering af universitetets uddannelser.

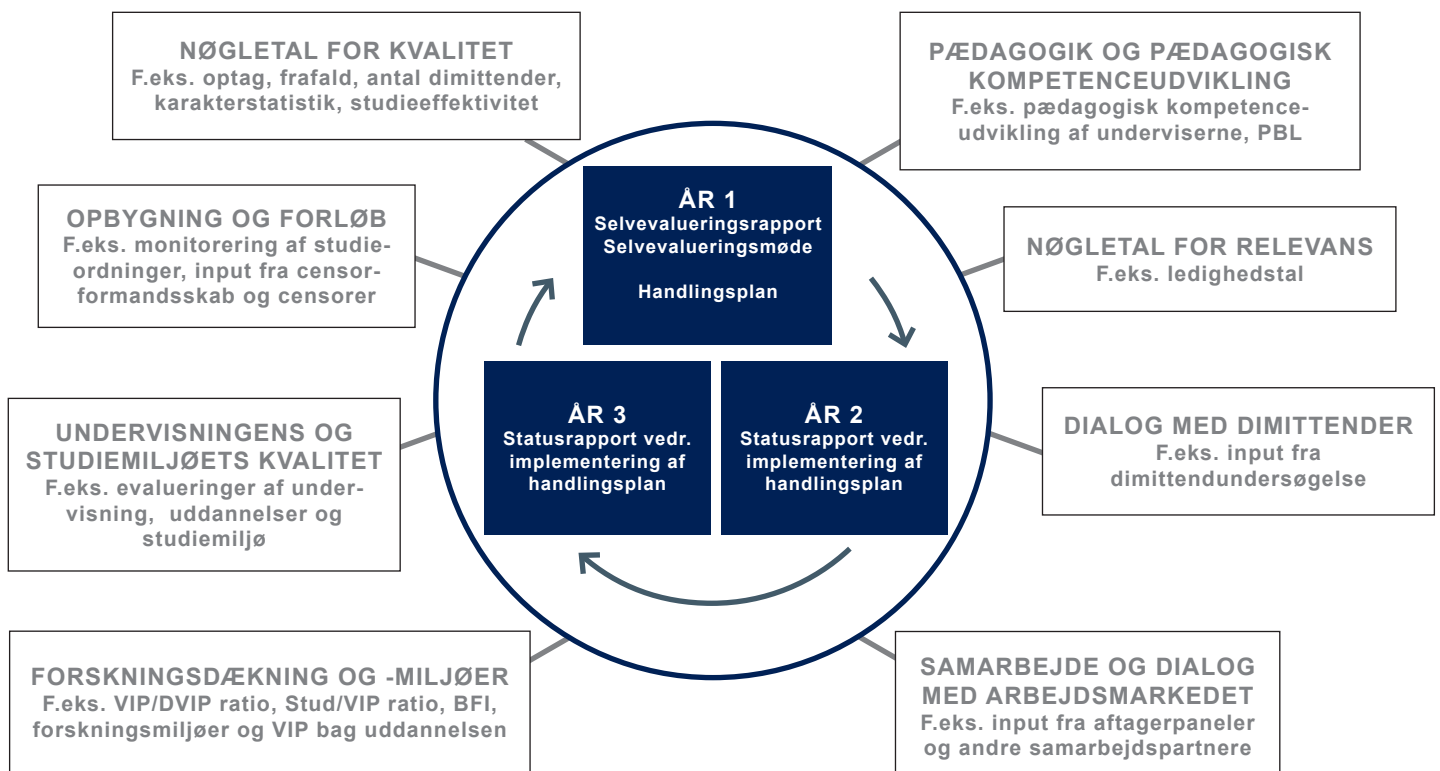
Selvevalueringerne af universitetets enkelte uddannelser og de heraf følgende handlingsplaner udarbejdes i et samarbejde mellem fakulteter, skoler, studienævn og institutter. Selvevalueringerne foretages desuden med inddragelse af undervisere, studerende, aftagerrepræsentanter og eksterne faglige eksperter (jf. "Procedure for selvevaluering og udvikling af Aalborg Universitets uddannelser" bilag 5.1).

I 2015 har to tredjedele af universitetets uddannelser gennemført selvevaluering. I 2016 vil alle universitetets uddannelser have gennemført selvevaluering.

Selvevalueringsarbejdet skal tilrettelægges, så det bliver kilde til indsigt og anledning til refleksion. Selvevalueringen giver en status på forskellige kvalitetsparametre og danner grundlag for refleksioner over hvilke ændringer, der er behov for. Desuden bidrager selvevalueringsarbejdet til styrkelse af en kollektiv bevidsthed blandt undervisere og ledelse om, hvad der fungerer godt, og hvordan positive elementer fastholdes. (Et eksempel på tilrettelæggelse af en selvevalueringsproces kan ses i bilag 5.1.1).

For at kunne foretage en samlet kvalitetsvurdering af den enkelte uddannelse, udarbejdes en selvevalueringsrapport, som på uddannelsesniveau sammenfatter og analyserer relevante informationer inden for hvert af universitetets kvalitetsområder. (Se skabelon til selvevalueringsrapport samt eksempel på selvevalueringsrapport i bilag 5.1.2 og 5.1.3). Dette er illustreret og eksemplificeret i figur 4.

Figur 4: Selvevaluering af uddannelser samler den løbende monitorering af de otte kvalitetsområder.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Den færdige selvevalueringsrapport, som giver et samlet overblik over uddannelsens forbedringspotentialer på de forskellige kvalitetsområder, fungerer som oplæg til et selvevalueringsmøde. Derved bliver uddannelsens interessenter⁸ i stand til at bidrage med konstruktive refleksioner over og forslag til uddannelsens videreudvikling på mødet.

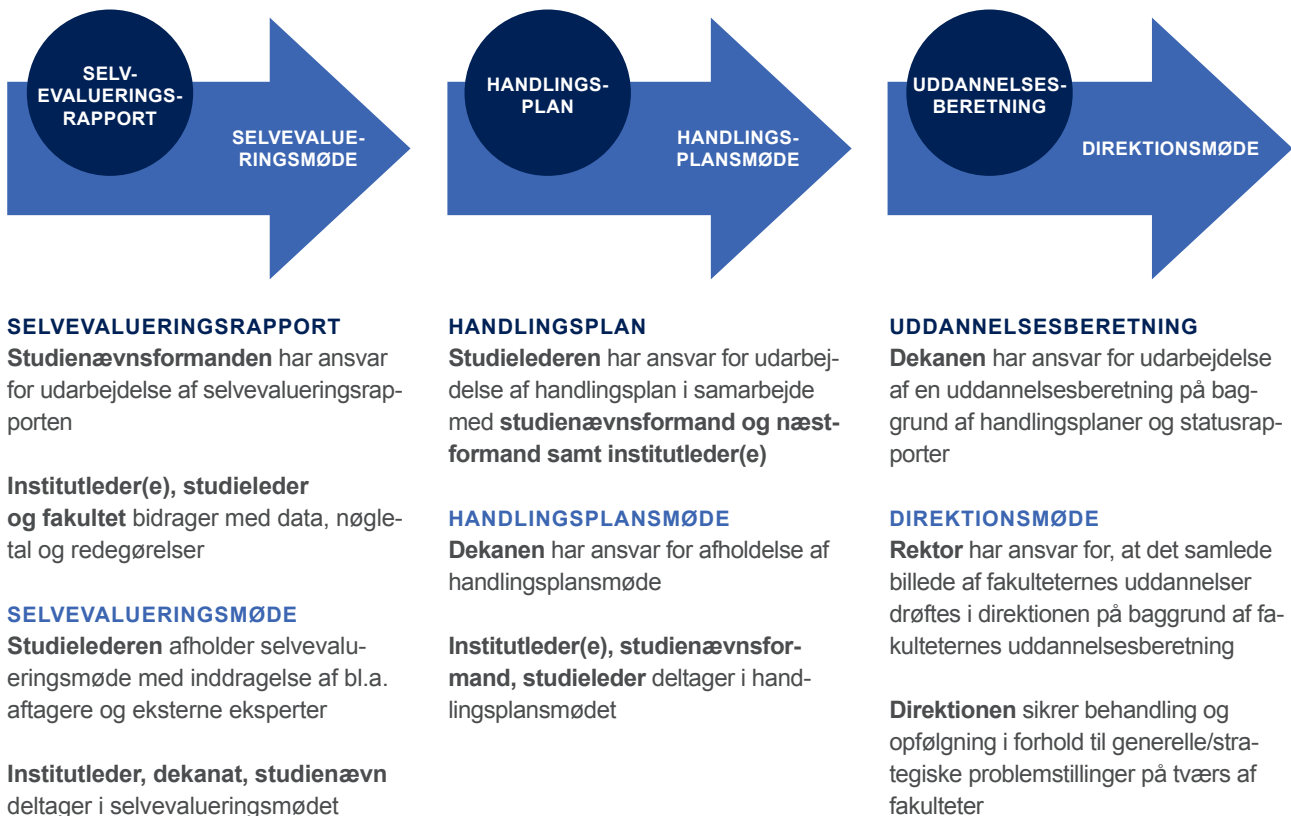
Efter selvevalueringsmødet danner selvevalueringsrapporten og drøftelserne fra selvevalueringsmødet grundlag for udarbejdelse af studienævnets handlingsplan for videreudviklingen af uddannelsen de kommende tre år. (Se eksempel på handlingsplan i bilag 5.1.4).

Efter udarbejdelse af handlingsplan afholdes et strategi- og handlingsplansmøde med dekanatet. Mødet har til formål at sikre sammenhæng og koordination i den uddannelsesstrategiske retning på alle niveauer i organisationen samt endeligt at aftale ansvarsfordeling og milepæle for de i handlingsplanen beskrevne handlinger. Hvert af de to efterfølgende år udarbejdes der en opfølgning/status på arbejdet med at implementere handlingsplanen.

Dekanerne udarbejder årligt en uddannelsesberetning for egne uddannelser, der udgør grundlaget for orientering af direktionen om de overordnede og generelle tendenser i forbindelse med de seneste selvevalueringer og statusrapporter. Der er særligt fokus på forbedringspotentialer og igangsatte handlinger. (Skabelonen til fakulteternes uddannelsesberetning samt et eksempel på en uddannelsesberetning kan ses i bilagene 5.2.1 og 5.2.2).

Selvevalueringsprocessens år 1 (jf. figur 4) herunder ledelsesniveauernes involvering er illustreret i figur 5.

Figur 5: År 1 i selvevalueringsprocessen

8 Studieleder, studienævn, institutledelse, fakultetsledelse, aftagerepræsentanter, eksterne faglige eksperter, undervisere samt studerende og dimittender.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Bilagsoversigt for afsnit 5: Selvevaluering af uddannelserne:

Samlet kvalitetsvurdering af uddannelsernes kvalitet og relevans

Bilag 5.1 "Procedure for selvevaluering og udvikling af Aalborg Universitets uddannelser"

Bilag 5.1.1 "Eksempel på tilrettelæggelse af selvevalueringsproces"

Bilag 5.1.2 "Eksempel på skabelon til selvevalueringsrapporter"

Bilag 5.1.3 "Eksempel på selvevalueringsrapport"

Bilag 5.1.4 "Eksempel på handlingsplan"

Bilag 5.2.1 "Skabelon til fakulteternes uddannelsesberetning"

Bilag 5.2.2 "Eksempel på uddannelsesberetning"

6. OPSUMMERING: KVALITETSSIKRINGS- SYSTEMETS ORGANISATORISKE FORANKRING

I det foregående er det beskrevet, hvordan der arbejdes med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling på de otte kvalitetsområder samt med selvevaluering af uddannelser. I dette afsnit opsummeres opgaver i forhold til kvalitetssikring i det universitære styringshierarki.

Hvert enkelt ledelsesniveau har et ansvar i relation til implementering af kvalitetssikringssystemet. Alle niveauer samt de studerende har desuden et selvstændigt ansvar som kvalitetssikringsaktører, dvs. konkrete opgaver i kvalitetssikringssystemet. På tværs af fakulteter, institutter, skoler, studienævn og uddannelser er der forskelligheder med hensyn til faglige traditioner og organisering, herunder delegation og kultur. Der kan derfor forventes en vis variation i den konkrete udmøntning af kvalitetssikringssystemet.

Studerende

I boksen nedenfor er oplistet de studerendes primære opgaver i forhold til kvalitetssikring og -udvikling. Listen er ikke udtømmende og udvikles løbende.

De studerendes opgaver

- Deltage i evaluering af undervisning, semestre og uddannelser samt studiemiljø.
- Deltage i studienævn og studieråd.
- Deltage i selvevalueringsmøder.
- Deltage i dekanernes studenterpaneler.
- Deltage i møder med rektor hver anden uge.
- Deltage i udviklingen af kvalitetssikringssystemet, bl.a. ved repræsentation i Styregruppen for kvalitetssikring og -udvikling.

Studienævn

I boksen nedenfor er oplistet studienævnets primære opgaver og i forhold til kvalitetssikring og -udvikling. Listen er ikke udtømmende og udvikles løbende.

Studienævnets opgaver

- Sikre behandling, dokumentation og opfølgning på censorformandskabernes årsrapporter, nøgletal vedr. uddannelserne, dimittendundersøgelse, undervisnings-, semester- og uddannelsesevaluering, studiemiljø, frafaldstruede studerende og semesterbeskrivelser som led i monitoreringen af de otte kvalitetsområder.
- Foretage studieordningsændringer ud fra den viden, som akkumuleres om uddannelserne i samspil med fagmiljøer, studieleder og fakultet.
- Udarbejde selvevalueringsrapport i samarbejde med studielederen samt bidrage til udarbejdelse af handlingsplan og opfølgning herpå.
- Orienter, inddrage og samarbejde med studieleder, institutleder og dekanat.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Skoler

I boksen nedenfor er oplistet studielederens primære opgaver og i forhold til kvalitetssikring og -udvikling. Listen er ikke udtømmende og udvikles løbende.

Studielederens opgaver

- Koordinere skolens kvalitetssikrings- og udviklingsaktiviteter.
- Sikre sammensætning af og kontakt til aftagerpaneler.
- Afholde selvevalueringsmøde samt sikre forventningsafstemning med aftagere og eksterne eksperter i forbindelse med selvevalueringsarbejdet.
- Sikre at bl.a. information fra censorer og censorformandskaber, dimittendundersøgelsen og aftagerpaneler anvendes i kvalitetssikring og -udvikling af uddannelserne.
- Sikre udarbejdelse, godkendelse og formidling af semesterbeskrivelser.
- Sikre at der er udarbejdet planer for evaluering af undervisning, semestre og uddannelser, samt at følge op på evaluering af undervisning og studiemiljø ved at iværksætte tiltag, der kan løse problemstillinger identificeret gennem evalueringerne i samarbejde med studienævnsformænd og institutledere.
- Udarbejde handlingsplan for studienævnet i samarbejde med studienævnsformanden og næstformanden på baggrund af selvevalueringsrapporten og selvevalueringsmødet. Studielederen udarbejder herefter årligt en statusrapport til fakultetet.
- Orienter, inddrage og samarbejde med studienævn, institutleder og dekanat.

Institutter

I boksen nedenfor er oplistet institutlederens primære opgaver i forhold til kvalitetssikring og -udvikling. Listen er ikke udtømmende og udvikles løbende.

Institutlederens opgaver

- Sikre nødvendige ressourcer til arbejdet med kvalitetssikring og -udvikling.
- Udarbejde og implementere politik for systematisk pædagogisk kompetenceudvikling af instituttets undervisere.
- Udvikle undervisernes faglige og pædagogiske kompetencer. Dette drøftes bl.a. ved MUS-samtaler på baggrund af undervisningsportfolio og andet.
- Sikre at de faglige miljøer bag uddannelserne baserer sig på et relevant og opdateret videngrundlag.
- Sikre at undviserne deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forskningsmiljøer, herunder sikre, at der er sammenhæng mellem forskningens indhold og uddannelsens læringsmål.
- Følge op på evalueringer af uddannelse og undervisning i samarbejde med studieleder og studienævn, f.eks. 1) ved problemer med at rekvirere relevante undervisere, 2) ved moduler, hvor mange studerende ikke består, 3) hvor enkelte undervisere får særligt gode eller dårlige evalueringer samt 4) opfølgning på evalueringer vedr. studiemiljø.
- Bidrage til den løbende monitorering og selvevalueringsproces, bl.a. ved at følge op på uddannelsernes forskningsdækning og forskningshøjde.
- Orienter, inddrage og samarbejde med studienævn, studieleder og dekanat.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Fakulteter

I boksen nedenfor er oplistet dekanernes primære opgaver og ansvar i forhold til kvalitetssikring og -udvikling. Listen er ikke udtømmende og udvikles løbende.

Dekanens opgaver

- Indstille grænseværdier for nøgletal for kvalitet og relevans til godkendelse i direktionen.
- Drøfte og behandle kvalitetssikringspolitikken og dens udmøntning løbende og systematisk på dekanatets møder med studieledere og studienævnsformænd.
- Fastlægge turnus for selvevaluering af fakultetets uddannelser samt udarbejde skabeloner for selvevalueringssrapporter og handlingsplaner.
- Afholde handlingsplansmøder i selvevalueringsprocessen med henblik på at sikre sammenhæng og koordination af den uddannelsesstrategiske retning på alle niveauer i organisationen samt endeligt aftale ansvarsfordeling og milepæle for de i handlingsplanen beskrevne handlinger.
- Afholde årligt møde med studieledere og studienævnsformænd, hvor resultaterne af studienævnsrapporterne (nøgletal) drøftes og evt. fælles strategiske tiltag besluttet.
- Udarbejde uddannelsesberetning til direktionen på baggrund af nøgletal og aktuelle selvevalueringer for de enkelte uddannelser.
- Legalitetskontrollere og godkende studieordninger efter indstilling fra studienævnene.
- Orienter og samarbejde med studienævn, studieleder, institutleder og rektorat.

Rektorat

I boksen nedenfor er oplistet rektors primære opgaver i forhold til kvalitetssikring og -udvikling. Listen er ikke udtømmende og udvikles løbende.

Rektors opgaver

- Behandle kvalitetssikring og -udvikling af universitetets uddannelser systematisk og løbende i direktionen.
- Behandle kvalitetssikring og -udvikling af universitetets uddannelser systematisk og løbende på rektors møder med studieledere og institutledere herunder bl.a. gennemgang af relevante nøgletal.
- Behandle fakulteternes årlige uddannelsesberetninger på direktionens møde.
- Udarbejde årlig status vedr. kvalitetssikring og -udvikling af uddannelserne på Aalborg Universitet til bestyrelsen.

Bestyrelse

I boksen nedenfor er oplistet bestyrelsens primære opgaver i forhold til kvalitetssikring og -udvikling.

Bestyrelsens opgaver

- Behandle kvalitetssikring og -udvikling af universitetets uddannelser systematisk og løbende i bestyrelsen.
- Drøfte den årlige afrapportering fra rektoratet.

7. KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET I PRAKSIS

7.1. EKSEMPEL PÅ AALBORG UNIVERSITETS ARBEJDE MED KVALITETSSIKRING PÅ OMRÅDET OMKRING UDDANNELSERNES VIDENGRUNDLAG

Teksten i den nedenstående ramme er et uddrag af selvevalueringsrapporten eksklusiv bilag for kandidatuddannelsen i It-ledelse. Uddraget udgør datagrundlaget vedrørende forskningsdækning til selvevalueringsmødet, der blev afholdt den 2. december 2014. På selvevalueringsmødet deltog prodekan, institutleder, studieleder, faglig ekstern ekspert, aftagerrepræsentant, studienævnsformand og næstformand samt kvalitetssikringsmedarbejdere fra henholdsvis institut og fakultet. Efterfølgende er der udarbejdet en handlingsplan, der følges op på løbende.

DELOMRÅDE 6. FORSKNINGSDÆKNING OG -MILJØ

Spørgsmål 6.1 Hvilke VIP'er ansat ved AAU forestår uddannelsens reelle planlægning og tilrettelæggelse?

Studieleder for uddannelsen er Lene Dalsgaard, der er studieleder for alle uddannelser i Skolen for Statskundskab. Lene Dalsgaard har delegeret den daglige ledelse af studiet til en uddannelseskoordinator. Der er ligeledes tilknyttet semesterkoordinatorer til hvert semester, som forestår koordineringen og planlægningen af det enkelte semester i samarbejde med de undervisere, der er tilknyttet semestret samt uddannelseskoordinator. Se bilag 6.1A for ansvars-/opgavefordeling. Liste over de VIP'er, der varetager ovennævnte poster er vedlagt i bilag 6.1B.

Cand.it.-uddannelsen bliver pr. 1. november 2014 udskilt i et selvstændigt studienævn sammen med bacheloruddannelsen i Offentlig Innovation & Digitalisering. Uddannelsen har hidtil hørt under Studienævnet for Politik & Administration og Samfundsfag. Der vil i forbindelse med udskillelsen ske en ny arbejdsdeling i forhold til de opgaver, som studiekoordinator hidtil har påtaget sig og de opgaver, som studienævnetsformanden fremadrettet vil påtage sig. Denne ændring har dog ikke fundet sted i skrivende stund.

Nedenstående skema tager udgangspunkt i seneste afsluttede studieår, hvilket er efteråret 2013 og foråret 2014.

SEMESTER	SEMESTERKOORDINATOR
1.	Gitte Tjørnehøj (www.vbn.aau.dk)
2.	Keld Pedersen (www.vbn.aau.dk)
3.	Gitte Tjørnehøj
4.	Gitte Tjørnehøj

Spørgsmål 6.2: Hvilke forskningsmiljøer leverer undervisning til uddannelsen?

Det er primært ét forskningsmiljø, der leverer undervisning til uddannelsen: Center for IT-Ledelse (CIM). Derudover er der en enkelt forsker fra Center for Organization, Management and Administration (COMA), der leverer undervisning på et enkelt modul.

CIM har gennem de sidste par år oplevet en reduktion i bemanningen. Pt. er der to lektorer, en adjunkt, en phd.-studerende og en professor på deltid. Det har således gennem de sidste par år været svært at dække den planlagte undervisning. Den ene af de to lektorer har derudover også undervisningsforpligtigelser på en nystartet bacheloruddannelse. Dette har medført en betydelig belastning på uddannelsens nøgleressourcer, som ikke kan opretholdes over tid. Da uddannelsen rent fagligt har meget, meget lidt overlap med andre aktiviteter på instituttet, er det svært at rekruttere nye undervisere til uddannelsen internt på instituttet.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Tabel 6.2: Sammenhæng mellem uddannelsens fagelementer og forskningsmiljøer

SEMESTER	MODUL	FORSKNINGSMILJØER	MODULANSVARLIGE
1.	M1: Informationsteknologi, programmering og databasesystemer	CIM & COMA	Keld Pedersen
	M2: Informationssystemers rolle i organisationer	CIM	John Persson (tiltræder pr. 1/11-2014)
	M3: Ledelse af informationssystemer	CIM	Pernille Kræmmergaard
	M4.1: Forskningsmetode (projektenhedskursus)	Organisation og forvaltning & COMA	Jeppe Agger Nielsen
	M4.: Projekt: Informationssystemers rolle i organisationer	CIM	Gitte Tjørnehøj
2.	M5: It-baseret forbedring af organisatoriske processer	CIM	John Persson (tiltræder pr. 1/11-2014)
	M6: Design af it-baserede systemer	CIM & COMA	Keld Pedersen
	M7: Implementering af it-baserede systemer i organisationer	CIM	Pernille Kræmmergaard
	M8: Projekt: Procesdesign og værdiskabelse gennem IT	CIM & COMA	Keld Pedersen
3.	M9.1: Ledelse af IT-udvikling	CIM	Gitte Tjørnehøj
	M9.2: Ledelse af tekniske specialister og teams	CIM	Gitte Tjørnehøj
	M9.3: Outsourcing af IT-udviklingsprojekter	CIM	Gitte Tjørnehøj
	M10: Avancerede emner indenfor it-ledelse og informationssystemer	CIM & COMA	Gitte Tjørnehøj og Keld Pedersen
	M11: Projekt: Forskningsmetode og faglig fordybelse	CIM	Gitte Tjørnehøj
4.	M12: Speciale	CIM	Gitte Tjørnehøj

Spørgsmål 6.3: Hvor mange forskningspublikationer har de for uddannelsen centrale forskningsmiljøer produceret de seneste tre år ifølge VBN?

Som det fremgår af tabel 6.3, er der tale om aktivt producerende forskningsmiljøer indenfor såvel journals, bogudgivelser og andre typer forskningsrapporteringer. Det bemærkes, at publiceringsvirksomheden har været voksende fra 2011-2013, navnlig indenfor journaludgivelser.

Tabel 6.3: Centrale forskningsmiljøers forskningsproduktion ifølge VBN

SEMESTER	MODUL	2011	2012	2013
Forskningsmiljø: Center for IT-Ledelse CIM (6 VIP'er)	Peer reviewed journal papers – niveau 2	2	2	4
	Peer reviewed journal papers – niveau 1	3	0	3
	Peer reviewed journal papers – andre	0	4	0
	Peer reviewed bogbidrag – niveau 2	0	0	0
	Peer reviewed bogbidrag – niveau 1	0	4	2
	Peer reviewed bogbidrag	3	4	4
	Øvrige	4	5	1
Forskningsmiljø: Center for Organization, Management and Administration COMA (16 VIP'er)	Peer reviewed journal papers – niveau 2	3	1	0
	Peer reviewed journal papers – niveau 1	10	8	20
	Peer reviewed journal papers – andre	1	0	1
	Peer reviewed bogbidrag – niveau 2	0	0	0
	Peer reviewed bogbidrag – niveau 1	4	6	9
	Peer reviewed bogbidrag	2	4	5
	Øvrige	12	17	19

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

DELOMRÅDE 6: OVERVEJELSER I FORHOLD TIL UDDANNELSENS TILRETTELÆGGELSE/VIDEREUDVIKLING

1. Det primære forskningsmiljø bag uddannelsen – CIM – er for skrøbeligt til at sikre en fortsat god drift af uddannelsen. Enten skal der ansættes flere VIP i CIM, eller også skal uddannelsen i højere grad udbydes i samarbejde med andre relevante faglige miljøer.

DELOMRÅDE 7. OPGØRELSER OVER UNDERVISNINGSAKTIVITETER

Spørgsmål 7.1: Hvor mange timers undervisning rekvireredes der til uddannelsen det seneste afsluttede studieår og hvor mange undervisere er timerne fordelt på?

Som det fremgår af tabel 7.1 er der en meget høj fastlærerdækning på uddannelsen.

Tabel 7.1: opgørelse over undervisningsaktiviteter

Antal VIP-årsværk	1,88 (3609:1924)
Antal VIP-undervisere	15
Antal DVIP-årsværk	0,16
Antal DVIP-undervisere	12
VIP-/DVIP-Ratio (årsværk)	11,75 (1,88:0,16)
Studerende/VIP-ratio	2,8 (42:15)

Spørgsmål 7.2: Hvor mange timer vurderer de studerende, at de bruger i gennemsnit pr. semester på at studere på uddannelsen?

Studiemiljøundersøgelsen for uddannelser under studienævnet for politik, administration og samfundsfag, hvor cand.it hører til, viser, at de studerende i gennemsnit bruger 33,2 timer på deres uddannelse. Ser man udelukkende på cand.it.-studerende og deres tilbagemelding på tidsforbrug på deres studie i fx 1. semester evalueringer foretaget i efteråret 2011, 2012 og 2013, ligger det gennemsnitlige tidsforbrug på mellem 35-40 timer om ugen. Det er uddannelsens vurdering, at det gennemsnitlige tidsforbrug ligger nærmere de 40 timer end de 35 timer, hvilket anses som værende tilfredsstillende.

DELOMRÅDE 7: OVERVEJELSER I FORHOLD TIL UDDANNELSENS TILRETTELÆGGELSE/VIDEREUDVIKLING

1. Det er særdeles positivt, at studiet rent faktisk er et fuldtidsstudie, og det er vigtigt, at dette fastholdes på trods af ændringen fra takst 3 til takst 2. De studerende foretager et stort fagligt sporskifte, når de starter på uddannelsen, og der er meget, der skal læres på de 2 år, uddannelsen varer.
2. Da en relativt lille gruppe undervisere leverer langt de fleste timer på uddannelsen, vil de studerende møde samme undervisere mange gange i løbet af uddannelsen. Det har sine fordele, men det indebærer også, at det faglige input kan blive for snævert. Fremadrettet kan man overveje en model, hvor eksterne undervisere benyttes som bi-vejledere på projekter. Både for at løse ressourceproblemer og for at sikre et mere varieret fagligt input fra underviser side.

Den samlede selvevalueringsrapport for kandidatuddannelsen i IT-ledelse kan ses i bilag 5.1.3.

7.2. EKSEMPEL PÅ AALBORG UNIVERSITETS ARBEJDE MED KVALITETSSIKRING PÅ OMRÅDET OMKRING UDDANNELSERNES NIVEAU OG INDHOLD

I det følgende gives et eksempel på, hvordan Aalborg Universitet gennemfører regelmæssige evalueringer af uddannelserne med inddragelse af eksterne eksperter, og hvordan resultaterne heraf inddrages i den videre udvikling af uddannelserne. Eksemplet er fra bachelor- og kandidatuddannelsen i geografi.

Selvevalueringsprocessen løber over en treårig periode, hvor udarbejdelse af selvevalueringsrapporter, afholdelse af selvevalueringsmøde samt udarbejdelse af handlingsplan foregår det første år, hvorefter implementerings- og opfølgingsperioden løber over de efterfølgende to år.

Deltagerne i selvevalueringsmøderne fremgår af "Procedure for selvevaluering og udvikling af Aalborg Universitets uddannelser" (2014):

- Dekanat og fakultetets sagsbehandler
- Studieleder og skolens sagsbehandler
- Studienævnsformand
- Næstformand for studienævnet (studerende)
- Studienævn
- Institutledelse
- Undervisere
- Studerende og/eller dimittender
- Aftagerrepræsentant(er)
- Ekstern faglig ekspert

Bachelor- og kandidatuddannelsen i geografi påbegyndte selvevalueringsprocessen i februar 2014, hvorefter der den 6. oktober 2014 blev afholdt selvevalueringsmøde⁹ jf. ovennævnte procedure. I selvevalueringsmødet deltog den eksterne faglige ekspert Thomas Alexander Sick Nielsen (TN) samt aftagerrepræsentant Anne Bach (AB).

Den eksterne faglige ekspert samt aftagerrepræsentanten bidrog med relevante input, som bl.a. også fremgår af referatet:

TN bød ind med forskellige problematikker; kun få studerende går videre på kandidatuddannelsen og de studerende bruger lidt tid på uddannelsen. TN mente, at dette skyldes, at uddannelsens faglige profil ikke er tydelig nok. Det er, med andre ord, uklart for de studerende, hvad de skal kunne bagefter, og hvor meget der forventes af dem. AB var enig med TN i hans synspunkter. Samtidig så hun en problematik i det faktum, at forskningsmiljøet er lille og dermed sårbart og at man derfor ikke kan overkomme, at udvikle kandidaten. Dette kan have en negativ effekt på de bachelorstuderende, som er i gang med at overveje deres retning på kandidaten. (Referat af selvevalueringsmødet for uddannelserne under Studienævn for Planlægning og Geografi d. 6. oktober 2014)

Den eksterne faglige ekspert samt aftagerrepræsentantens input og bidrag på selvevalueringsmødet indgik i udarbejdelsen af selvevalueringshandlingsplanen. I nedenstående udsnit af handlingsplanen for bachelor- og kandidatuddannelsen i geografi fremgår det, hvordan drøftelserne fra selvevalueringsmødet og de eksterne input resulterer i den videre udvikling af uddannelsen:

⁹ Uddannelserne som blev selvevalueret på mødet den 6. oktober 2014 var bachelor- og kandidatuddannelsen i geografi, bachelor og kandidatuddannelsen i by-, energi og miljø, kandidatuddannelsen i bæredygtig byudvikling samt diplomuddannelsen i humanøkologi.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Udsnit fra handlingsplanen for bacheloruddannelsen i geografi og kandidatuddannelsen i geografi, 2014

PUNKT	KVALITETS-OMRÅDE	FORBEDRINGS-POTENTIALE/UDFORDRING	MÅL	HANDLING	OPMÆRK-SOMHEDS-PUNKTER	ANSVAR-LIGHED	RES-SOUR-CER	TIDSPLAN
1.	Nøgletal for uddannelsen (Studienævnsrapport)	Behov for revision af KA i geografi med specialisering i Kulturgeografi, så den bliver mere tiltrækkende (og arbejdsmarkedsrelevant)	Reform af KA og BA i Geografi	Nedsættelse af arbejdsgruppe i fagmiljøet. Reform samtænkes med reform BEM og LAND	Der skal sikres en høj grad af aftagerinddragelse i reformarbejdet	Skoleleder (og studienævnshoved + arbejdsgruppe)	Skolen	2014-2016 Nye studieordninger efterår 2015
5.	Forskningsdækning og -miljø	Forskningsmiljøet bag geografiuddannelserne er meget lille og sårbart, hvorfor det bl.a. også har været vanskeligt at overkomme arbejdet med at igangsætte kandidat-specialiseringen i kulturgeografi	Sikre en bred forankring af geografi-miljøet.	Fokus på stillingsplanlægning hos Institut for Planlægning og Institut for Byggeri og Anlæg	Kortlægning af stillingsbehov og fagmiljøer med interesse i geografi. Skole/studienævn bør indover stillingsplanlægning	Instituttleder Institut for Planlægning og Geografi Institut for Byggeri og Anlæg	Institutter	2015

På det efterfølgende handlingsplansmøde afholdt den 11. december 2014 mellem dekanat, studieleder, instituttleder og studienævnsformand, blev handlingsplanen drøftet, hvoraf det fremgik, at processen omkring punkt 1 i handlingsplanen vil blive fulgt som beskrevet. Der vil således inden den 1. november 2015 blive udarbejdet en ny studieordning, som vil træde i kraft september 2016.

Endvidere blev punkt 5 om forskningsdækning på geografiuddannelserne drøftet. Af referatet fremgår:

Skolen vil gerne inddrages i stillingsplanlægningen hos institutterne. (...) Der arbejdes på at inddrage flere forskningsmiljøer i processen om stillingsplanlægning. Skolen vil gerne kommentere stillingsplanlægningen, og vil gerne i dialog med instituttet om, hvordan en plan-B vil se ud, ift. udmøntningen.

Det er vigtigt, at der er nogle VIP'ere, som skal have kendskab til kernen og bredden i geografiuddannelsen. Det er samtidig nødvendigt, at der undervises bredere end forskningen, men der er behov for nogle VIP'ere, som kan samle trådene i uddannelsen, samt varetage udarbejdelsen af nye studieordninger. Samtidig skal der rekvireres DVIP til de undervisningsselementer, som ikke kan varetages af egne VIP'ere. Lige nu er situationen ikke kritisk, men der er behov for, at der tages højde for, at der kan opstå en problematik omkring dette.

(Referat af handlingsplansmøde den 11. december 2014)

Der vil endvidere blive fulgt op på punkterne i handlingsplanen for bachelor- og kandidatuddannelsen i geografi som en del af selvevalueringsprocessen (jf. "Procedure for selvevaluering og udvikling af Aalborg Universitets uddannelser"). Som en del af den treårige cyklus, vil studielederen i efteråret 2015 udarbejde en statusrapport for arbejdet med handlingsplanen, som sammen med den årlige studienævnsrapport vil blive drøftet, og eventuel opfølgning vil blive aftalt på et møde mellem dekanat, studieleder og studienævnsformand i december 2015. Herefter er der mulighed for at justere handlingsplanen på baggrund af erfaringer fra det første år med implementeringen. Det sidste år af selvevalueringsprocessen (dvs. i 2016) udarbejdes en afsluttende status på implementeringen af handlingsplanen.

7.3. EKSEMPEL PÅ AALBORG UNIVERSITETS ARBEJDE MED KVALITETSSIKRING PÅ OMRÅDET OMKRING UDDANNELSERNES RELEVANS

Nedenfor beskrives arbejdet med aftagerpaneler på Skolen for Erkendelses- og Forandringsprocesser¹⁰ som et eksempel på, hvordan kvalitetssikringssystemet i praksis sikrer uddannelsernes relevans.

Skolen for Erkendelses- og Forandringsprocesser

Skolen koordinerer og støtter opretholdelsen af dialogen med aftagerpanelerne for skolens uddannelser.

Dialogen med aftagerpanelerne foregår gennem et til to årlige møder samt orientering via mail. Dagsordenerne omfatter forhold vedrørende udvikling af nye uddannelser inden for de respektive områder, uddannelsernes profil, indhold og form, studieordningsændringer, aftagernes forventninger til de uddannede kandidater sammenholdt med det indhold, studienævnet har givet uddannelsen, studiemiljø og forbedringer heraf osv.

Studielederen har ansvar for indkaldelse til møderne samt udarbejdelse af efterfølgende referat. De indkomne synspunkter og forslag tages efterfølgende systematisk op til behandling i studienævnene med henblik på eventuelle ændringer af kurser, undervisningsformer, prøveformer osv. Dette sker normalt i forbindelse med studienævnets behandling af undervisningsplaner og studieordningsændringer.

Kvalitetsarbejdet vedr. aftagerpaneler er organiseret med udgangspunkt i det humanistiske fakultets kommissorium for aftagerpaneler. Det er besluttet, at aftagerpanelerne sammensættes på studienævnsniveau med skolen som det koordinerende led. Dekanen godkender aftagerpanelets sammensætning, som derved sikrer de overordnede rammer, mens den faglige dialog foregår i det faglige miljø.

Skolen har følgende fem aftagerpaneler:

- Aftagerpanelet for Læring
- Aftagerpanelet for Psykologi
- Aftagerpanelet for Musikterapi
- Aftagerpanelet for Anvendt Filosofi
- Aftagerpanelet for IT og Læring

Aftagerpanelet for Læring var eksempelvis i høj grad involveret i forbindelse med udviklingen af den nye bachelordannelse i organisatorisk læring, som er startet op i september 2014.

Aftagerpanelet for læring blev involveret i uddannelsens udvikling og i behovsanalysen. Inddragelsen af aftagerpanelet indledtes på et møde med aftagerpanelet i oktober 2013 og blev herefter løbende suppleret med skriftlige input til og fra panelet. I dette forløb blev det eksempelvis fremhævet, at det var vigtigt at anskue en sådan uddannelse i sammenhæng med kompetenceudviklingsmæssige behov.

Der var brug for læringskompetencer og proceskompetencer for at anskue uddannelsen ud fra et erhvervsigt og ikke det professionsigt, der ligger i professionsuddannelserne. Endelig blev det tilføjet, at det var vigtigt at inkorporere et internationalt fokus i uddannelsen.

Kommentarerne er blevet inddraget i udviklingsarbejdet. Resultaterne fra tilbagemeldinger fra aftagerpanelet indgik således som en vigtig del af udviklingen af uddannelsen og i den samlede behovsundersøgelse.

Aftagerpanelet for Psykologi er sammensat af repræsentanter for uddannelsernes hovedaftagere, samt af repræsentanter for psykologforeningen, censorer og privatpraktiserende psykologer. Af medlemmerne er en del udover at være aftagere samtidig alumner fra uddannelsen.

¹⁰ For yderligere information, se skolens hjemmeside: www.sef.aau.dk/

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

Panelet indgik i løbet af 2013 i diskussioner med fokus på professionsprogrammerne på kandidatuddannelsen i psykologi. Resultatet af disse møder har udgjort afsættet for en proces, der sætter fokus på, hvilke grundlæggende faglige krav de forskellige professionsprogrammer skal opfylde, herunder relevansen af programmerne og samspillet mellem forskningen og den anvendte psykologi.

Professionsprogrammerne indebærer uddannelsesforløb, hvor anvendt psykologi er i centrum i tæt samspil med den forskning, som de deltagende undervisere udfører. Samtidig sikrer udformningen af kandidatuddannelsen i sin helhed, at de studerende fortsat uddannes som generalister. Professionsprogrammernes fokus på anvendt psykologi indebærer endvidere, at programmerne typisk gennemføres i et samarbejde med relevante aftagerrepræsentanter og organisationer.

Diskussionerne har efterfølgende udmøntet sig i, at der i studieordningen blev indføjet beskrivelser af professionsprogrammerne med henblik på at tydeliggøre progressionen og indholdet af professionsprogrammerne i forhold til studieordningens kompetencemål. Diskussionerne har samtidig udmøntet sig i indførelsen af et krav om, at de studerende udover at deltage i deres primære professionsuddannelse også gennemfører et supplerende program fra et af de andre professionsprogrammer.

Aftagerpanelet for Musikterapi har eksisteret siden 1999. Aftagerpanelet har været meget aktivt med mange forskellige faggrupper og ledere herunder en privatpraktiserende speciallæge i neurologi, en ledende overlæge, en autoriseret psykolog, en demenskoordinator, en sociolog med specialisering i socialpsykologi, en lektor i musikpædagogik, en praktikkoordinator, en censorformand samt musikterapeuter indenfor mange forskellige kliniske felter.

Hvert andet aftagerpanelmøde afholdes på udvalgte arbejdspladser med ansatte musikterapeuter, hvor alle medlemmer af aftagerpanelet får indblik i og diskuterer, hvad en færdiguddannet musikterapeut er god til og skal lære mere af.

Aftagerpanelet for Musikterapi har løbende givet input til arbejdet med at udvikle uddannelsens opbygning og forløb. Dialogen med aftagerpanelet har eksempelvis løbende vist, at formidling og musikterapeutisk assessment er vigtige færdigheder og kompetencer for en færdiguddannet musikterapeut, hvorfor det er tilpasset ind i kandidatstudieordningen i forbindelse med en større revision af studieordningerne i 2014.

Aftagerpanelet for Anvendt Filosofi

Anvendt Filosofi er en uddannelse, der er meget anvendelsesorienteret og funderet i praksis. Denne dimension har været en stor del af aftagerpanelet for Anvendt Filosofis diskussioner på panelmøderne. Hvad kan en anvendt filosof bidrage med i samfundet? Hvordan kan filosofi bringe værdi til en arbejdsplads, institution mv. Hvordan kan arbejdsplads og studerende konstruere et projekt sammen og drage nytte af samarbejde begge veje?

En konkret udfordring i denne forbindelse er at finde praktikpladser til de studerende på 9. semester. I udgangspunktet skal man have en praktikplads for at gå videre på uddannelsen.

Diskussioner omkring dette i aftagerpanelet har udmøntet sig i ikke bare brugbare input i forhold til at støtte de studerendes søgen efter praktikpladser, men også i konkrete praktikaftaler, hvor aftagerpanelet har gjort brug af eget netværk.

Aftagerpanelet for IT og Læring

Studienævnet for IT og læring blev etableret som selvstændigt studienævn i 2013. Aftagerpanelet er i februar 2015 godkendt af dekanen for det Humanistiske Fakultet og afholder det første møde i maj 2015.

8. LEDELSESFLEKSION

AALBORG UNIVERSITETS KVALITETSSIKRINGSSYSTEM, EGENART, STRATEGI, VISIONER OG MÅLSÆTNINGER

I det følgende beskrives, hvordan kvalitetssikringssystemet fungerer i forhold til universitetets egenart, derudover redegøres der for ledelsesmæssige refleksioner over kvalitetssikringssystemets styrker og udfordringer. Redegørelsen indledes med en beskrivelse af første generations kvalitetssikringssystemet (2005-2012) og de overvejelser, der løbende er gjort i forbindelse med opbygning af systemet. Herefter beskrives anden generations kvalitetssikringssystemet (2012) og de overordnede udfordringer, som universitetet står overfor mht. implementering og fremtidig udvikling af kvalitetssikringssystemet. Det overordnede tema handler om en bevægelse fra et relativt top-down orienteret system mod en højere grad af bottom-up orientering.

1. INTRODUKTION TIL AALBORG UNIVERSITET

I Aalborg Universitets strategi 2010-2015 defineres universitetet som "et ungt internationalt netværksuniversitet (etableret i 1974), hvis primære formål er at bidrage til det globale samfunds viden, det danske samfunds velstand, velfærd og kulturelle udvikling og til at understøtte regional vidensspredning". Aalborg Universitet er et netværksuniversitet med campusser i Aalborg, København og Esbjerg. Universitetets uddannelser er fordelt på fire fakulteter: Det Sundhedsvidenskabelige, Det Teknisk-Naturvidenskabelige, Det Samfundsvidenskabelige og Det Humanistiske Fakultet. Denne repræsentation af alle videnskaber bidrager med unikke muligheder for tværfaglig og tværvideenskabelig forskning og uddannelse, der retter sig mod "Grand Challenges" såvel på nationalt som internationalt niveau.

Uddannelserne på Aalborg Universitet er pædagogisk baseret på det problemorienterede projektarbejde og på samarbejde med det omgivende samfund, hvilket resulterer i højt kvalificerede, engagerede og efterspurgte kandidater, der har arbejdet integreret med industri, erhverv og offentlige institutioner allerede under deres studier.

Det problemorienterede projektarbejde er funderet på en læringsmodel, der tager udgangspunkt i, at studerende lærer bedst ved aktivt at anvende teori- og forskningsbaseret viden i deres arbejde med aktuelle og samfundsrelevante problemstillinger. Undervisningen gennemføres i form af forelæsninger, seminaraktiviteter, øvelsesopgaver, virksomhedsophold, projektvejledning m.m. Særligt projektvejledningen, som bygger på tæt samarbejde mellem studerende og projektvejleder i mindre grupper, sikrer de studerendes adgang til universitetets undervisere og forskningsmiljøer. Universitetet er et problembaseret, tværfagligt og innovativt universitet i den forstand, at de studerendes projektarbejde og forskningsaktiviteter i vid udstrækning bygges op og bindes sammen i forhold til en samfundsmæssig efterspørgsel efter ny viden, som ofte går på tværs af traditionelle akademiske faggrænser og med inddragelse af potentielle aftagere i den private og offentlige sektor. Eksempelvis skrives ca. 50 procent af kandidatspecialerne på universitetet i samarbejde med private og offentlige virksomheder.

Aalborg Universitets status som Problem Baseret Lærings (PBL) universitet understreges af, at den problemorienterede projektarbejdsform er formidlet i omfattende litteratur fra universitetets pædagogiske forskningsmiljøer, ligesom Aalborg Universitet er UNESCO Chair for problembaseret undervisning.

Aalborg Universitet har i efteråret 2014 påbegyndt en ny strategiproces med henblik på udvikling af universitetets strategi 2015-2020, bl.a. med særlig fokus på undervisning og uddannelse, herunder videreudvikling af universitetets problembaserede læringsmodel i relation til øget digitalisering i undervisning. Derudover er 'employability' udpeget som fokusområde med henblik på at sikre en mere strategisk fokusering på universitetets uddannelsesportefølje i forhold til 'employability'. Strategiprocesen, som inddrager studerende, medarbejdere, ledelse og aftagere, forventes afsluttet i sommeren 2015. Universitetets kvalitetssikringssystem vil efterfølgende blive videreudviklet/revideret med afsæt i universitetets nye strategi, de erfaringer, der skitseres i nedenstående overvejelser og nye eksterne kvalitetssikringskrav.

2. KVALITETSSIKRING AF UDDANNELSER VED AALBORG UNIVERSITET

Visionen med kvalitetsarbejdet ved Aalborg Universitet har været opbygning af evalueringskapacitet, som sigter på kontinuerligt at skabe og opretholde organisatoriske processer, som gør kvalificerede evalueringer og deres anvendelse til rutine. Evalueringskapacitet refererer til evne, viden, erfaring, finansielle, materielle, kulturelle, strukturelle og processuelle ressourcer.

Et væsentligt dilemma er at skabe en balance således, at systemet på den ene side bureaukratiseres "så langt", at dets anvendelse kan dokumenteres og på den anden side, at systemet er så åbent og fleksibelt, at det opfattes som relevant og berigende for en kontinuerlig udvikling af uddannelsernes kvalitet og relevans.

Det har og har haft højt prioritet, at kvalitetssikring og -udvikling af universitetets uddannelser er indlejret og integreret i den eksisterende organisations- og beslutningsstruktur samt på alle ledelsesniveauer (bestyrelse, rektor, dekanerne, institutlederne, studielederne og studienævnene). Alle led i styringskæden er således ansvarlige for i samspil kontinuerligt at sikre og udvikle universitetets uddannelser. Hermed markeres, at uddannelseskvalitet har høj prioritet, og at der er løbende opmærksomhed på nye nationale og internationale krav til kvalitetssikring og -udvikling. Arbejdet med kvalitetssikring og -udvikling af uddannelserne kommer derved til at indgå som et integreret led i direktionens arbejde og de overordnede uddannelsespolitiske beslutninger.

En væsentlig udfordring er at håndtere dilemmaet med udvikling af et relativt standardiseret kvalitetssikringssystem i toppen af organisationen, samtidig med at det er nødvendigt at sikre inddragelse af de udførende led i udviklingsarbejdet. Det sidste anses som en forudsætning for en langsigtet kulturel indlejring i organisationen og dermed som forudsætning for opbygning af en stærk og robust evalueringskapacitet.

3. FØRSTE GENERATIONS KVALITETSSIKRINGSSYSTEM¹¹

3.1. Kvalitetssikringen er top-down orienteret og erfaringsbaseret

Kvalitetssikring af uddannelser har altid været i fokus på Aalborg Universitet, ikke mindst som følge af problembaseret læring, der som nævnt finder sted i et tæt samspil mellem videnskabelige medarbejdere og de studerende. Den pædagogiske model indebærer, at videnskabelige medarbejdere via deres vejledningsfunktion løbende forholder sig til forskellige typer af studerende, videnskabelige problemstillinger og varierende pædagogiske udfordringer.

I 2002 blev den første dimittendundersøgelse gennemført, men kvalitetssikringen blev først for alvor formaliseret samt politisk og organisatorisk defineret på Aalborg Universitet i 2005. Anledningen var, at 45 undervisningsministre, herunder den danske, vedtog fælles europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring på det videregående uddannelsesområde i Europa (The European Standard and Guidelines -'ESG'erne'). Indtil 2005 var kvalitetsarbejdet på Aalborg Universitet kendetegnet ved varierende og til dels uformel evaluering, opfølgning og datagenerering. Direktionen nedsatte i 2005 Styregruppe for kvalitetssikring og -udvikling, hvor daværende prorektor¹² var formand og med deltagelse af prodekaner og studerende. Arbejdet resulterede i en række kvalitetssikringsinitiativer med henblik på systematisk opbygning af et kvalitetssikringssystem, der levede op til de europæiske guidelines.

Kontinuitet i kvalitetsudviklingsarbejdet er ofte en organisatorisk udfordring, og det skal derfor noteres, at netop denne kontinuitet er fastholdt på Aalborg Universitet både for så vidt gælder den politisk ansvarlige person og de centrale kvalitetsmedarbejdere.

¹¹ Se bilag 2.1 for historisk gennemgang af første generations kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet

¹² Prorektor og professor i evaluering Hanne Kathrine Krogstrup.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

I 2002 og i 2005 var opmærksomheden særligt rettet mod dimittend- og aftagerundersøgelser og inddragelse af de studerende i evaluering af undervisning og uddannelse. For at illustrere, at der er sket en løbende vurdering og revision af kvalitetssikringssystemet med henblik på opbygning af evalueringskapacitet, præsenteres en case fra 2005:

Case: Et kvalitetssikringssystem i bevægelse

Det første skridt til at etablere et egentligt kvalitetssikringssystem i 2005 var implementeringen af et elektronisk spørgeskema i SurveyXact. Dette system genererede kvantitative data vedrørende de studerendes vurdering af undervisningen og uddannelsen, og der blev stillet krav om behandling og opfølgning i de respektive studienævne. Denne top-down tilgang var bevidst valgt for i udgangspunktet hurtigt at skabe systematik og ensartethed i kvalitetsarbejdet. Evalueringerne blev ganske vist gennemført, men uden at den nødvendige behandling og opfølgning fandt sted i alle studienævne. Desuden var der en kritik af, at kvantificeringen negligerede den dialogorienterede evalueringspraksis, der hidtil havde fundet sted, og at visse spørgsmål forekom irrelevante i nogle sammenhænge.

I 2007 og 2008 blev henholdsvis "Aalborg Universitets politik for kvalitetssikring og -udvikling på uddannelsesområdet" og "Procedure for Uddannelses- og undervisningsevaluering på AAU" derfor vedtaget. Førstnævnte fastlægger det politiske ansvar for kvalitetsarbejdet på alle niveauer i organisationen, ligesom samordningen og koordineringen på det administrative niveau skitseres. Det centrale i universitetets organisering af kvalitetsledelsen er, at det daglige arbejde med kvalitetssikring sker så tæt på de studerende som muligt, og at kvalitetsarbejdet integreres i den eksisterende organisation. Ud fra en betragtning om at kvalitetssikringssystemets forankring først og fremmest må sikres decentralt, blev kravet om at undervisningsevalueringerne skulle foretages elektronisk via SurveyXact opgivet, og der skabtes frihed til, at studielederne kunne anvende den metode og de spørgsmål, som de fandt mest velegnede til netop deres uddannelser.

Denne case har til formål at illustrere, at der er en kontinuerlig udvikling af kvalitetssikringssystemet, som dels afspejler kontinuerligt forandrede eksterne krav og dels hensynet til interne dynamikker og udvikling. Udfordringen er at forene skiftende eksterne krav og interne processer, samtidig med at der opretholdes et relativt stabilt kvalitetssikringssystem.

I dette første generations kvalitetssikringssystem blev der desuden beskrevet et teoretisk grundlag, som definerede forskellige kvalitetsbegreber og gav et billede af, hvordan bl.a. kvalitetssikring, kvalitetsstyring og kvalitetsudvikling spillede sammen med og dermed danner grundlag for kvalitetsarbejdet på Aalborg Universitet. Denne sondring eksisterer stadig, men af kommunikationshensyn vælges begrebet kvalitetssikring som samlebetegnelse.

3.2. STRATEGISK ARBEJDE MED PÆDAGOGISK KOMPETENCEUDVIKLING

Som allerede nævnt har Aalborg Universitet siden sin begyndelse haft problembaseret læring som det centrale pædagogiske omdrejningspunkt, og har gennem årene haft stor fokus på netop den pædagogiske dimension. Med den klare opfattelse at kontinuerlig pædagogisk udvikling skal og bør være et centralt politisk - men decentralt forankret mål, blev "Strategi for udvikling af undervisernes pædagogiske kompetence ved Aalborg Universitet" vedtaget i 2008. Denne politik var endnu en milepæl i bestræbelserne på at sikre kvaliteten i universitetets uddannelser. Strategien fokuserede både på uddannelserne som lærings- og undervisningsmiljø og på den enkelte undervisers pædagogiske kompetenceudvikling.

Det efterfølgende år indgik universitetet desuden en aftale med en forsker fra Harvard Graduate School of Education, Scott Barges, om i samarbejde med Aalborg Universitets forskere inden for det pædagogiske område at bidrage til kvalitetssikringen af PBL, hvilket resulterede i:

- Etableringen af et PBL akademi, som arbejdede tværfakultært med forskning i og udbredelsen af projektbaseret læring
- Udarbejdelsen af en PBL folder, som definerede modellens grundprincipper, og hvordan dette udmøntes i forhold til universitetets uddannelser, de studerende osv.

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

- At alle skoler på Aalborg Universitet gennemgik et PBL eftersyn, med henblik på at vurdere praksis' overensstemmelse med PBL principperne

Det problemorienterede projektarbejde er en væsentlig del af Aalborg Universitets DNA, men denne unikke arbejdsform er i høj grad udfordret og sat under pres af regeringens krav om dokumentation af konfrontationstid (intensiv vejledning i grupper på 4-5-personer er mere ressourcekrævende end store auditorieforelæsninger), og stigende huslejeudgifter (grupperum til hver gruppe), og universitetets generelle vækst (mange eksternt rekrutterede undervisere, som skal skoles i PBL pædagogikken). Aalborg Universitet anser det for særdeles vigtigt at fastholde den problembaserede læring som pædagogisk metode og form.

3.3. SYSTEMATISK ARBEJDE MED STUDIEMILJØ

I 2008 blev der gennemført en større kortlægning af studiemiljøet på Aalborg Universitet med henblik på at forbedre studiemiljøet. Det blev efterfølgende besluttet, at studiemiljøarbejdet i højere grad skulle integreres i det eksisterende kvalitetssikringsarbejde på uddannelserne. Aalborg Universitet satte med projektet 'Studiemiljøprojekt 2010-2013' skærpet fokus på studiemiljøet med det formål at sikre et forbedret studiemiljø. I 2011 blev der gennemført en tværgående undersøgelse af overordnede spørgsmål om studiemiljøet, der sammen med decentrale evalueringer førte til udarbejdelse af handlingsplaner på universitets-, fakultets-, skole- og studienævnsniveau.

Selvom udviklingen af kvalitetssikringen og dens organisering havde klare konturer allerede i 2008, blev studiemiljøvurderingerne ikke integreret i kvalitetssikringssystemet. Det er en udfordring på den ene side at sikre et klart, præcist og veldefineret kvalitetssikringssystem uden at "fylde for meget i det", samtidig med at systemet bør og skal rumme alle uddannelses- og undervisningsrelevante temaer. Der arbejdes pt. på en højere grad af decentral integration af studiemiljøvurderinger og tiltag.

3.4. NØGLETAL FOR UDDANNELSER

I 2010 påbegyndtes arbejdet med at stille nøgletal til rådighed for alle studier og ledelseslag på universitetet. Det blev besluttet at anvende universitetets datawarehousesystem QlikView til fremstilling af nøgletal på uddannelsesområdet, og systemet har været i drift siden 2011.

Systematiske behandlinger af nøgletal er en vigtig del af arbejdet med kvalitetssikring af universitetets uddannelser, og det anses for vigtigt, at QlikView er i stand til at skabe gennemsigtighed på alle niveauer i organisationen. Der lægges vægt på, at systemet kan generere såvel overordnet ledelsesinformation som benchmarke på tværs af uddannelser, ligesom det anses for afgørende, at der er mulighed for at gennemføre analyser på individniveau på de enkelte studier. Alle medarbejdere har i princippet adgang til QlikView, og der kan hurtigt skabes et overblik over nøgletal for den enkelte uddannelse. Samtidig kan der benchmarkes med andre uddannelser, og der kan genereres statistikker for flere uddannelser på forskellige niveauer.

Systemet indeholder tilgængelige statistikker og analyser for alle studerende i de sidste fem år og opdateres løbende, så studielederne kontinuerligt kan følge udviklingen i forskellige parametre og nøgletal som optag, frafald, færdiguddannede, bestand m.v.

Nøgletal er en uvurderlig del af kvalitetssikringssystemet, men der er en reel risiko for at etablere en "regnearkskultur", der fratager medarbejderne det normative ansvar for kvalitetssikring. Dette er forsøgt imødegået med 3-årige selvevalueringsrapporter (jf. nedenstående), hvor interessenter forholder sig kvalitativt til nøgletal og vurderer årsager til nøgletalsresultater, og på denne baggrund opstiller handlingsplaner. Universitetet oplever et øget eksternt krav om nøgletal og dokumentation. Eksterne krav skal naturligvis honoreres, mens det er universitetets opgave at sikre, at der parallelt hermed etableres en læringskultur, og at nøgletal i organisationen tilskrives mening i forhold til bestræbelserne på at højne uddannelses- og undervisningskvalitet.

3.5. SELVEVALUERING AF UDDANNELSER

Kvalitetssikringssystemet blev således udviklet på baggrund af løbende evaluering over en 7-årig periode. Konklusionen er, at der er skabt systematik i kvalitetssikringsarbejdet, og at der er etableret et til dels top-down orienteret kvalitetssikringssystem. Der var i 2011 et erkendt behov for nødvendigheden af:

- at skabe sammenhæng mellem elementerne i kvalitetssikringssystemet
- at ansvaret for kvalitetssikringen i højere grad blev forankret decentralt, tæt på uddannelser og studier
- at opretholde en kvalitativ dimension i udviklingen af uddannelser og undervisning
- at inddrage eksterne vurderinger.

På baggrund af et pilotprojekt på Det Humanistiske Fakultet blev der derfor udviklet et 3-årigt selvevalueringsredskab (jf. afsnit 5). Hensigten var, at alle fakultetets uddannelser skulle gennemgå en selvevaluering, som omfatter en sammenhængende analyse af alle de genererede data vedr. den enkelte uddannelses kvalitet og relevans med krav om opfølgende handlingsplaner. Efter evaluering af pilotprojektet besluttede ledelsen i 2013 at implementere selvevaluering for alle universitetets uddannelser. Selvevalueringen er krumtappen i universitetets kvalitetssikring og medvirker til en mere entydig placering af ansvaret for monitorering og opfølgning end tilfældet har været tidligere. I 2015 har tredjedele af universitetets uddannelser gennemført selvevaluering. I 2016 vil alle universitetets uddannelser have gennemført selvevaluering

4. ANDEN GENERATIONS KVALITETSSIKRINGSSYSTEM: MOD EN MERE DECENTRAL STRUKTUR

Anden generations kvalitetssikringssystemet blev udviklet på baggrund af evalueringer af universitetets første generations kvalitetssikringssystem og erfaringerne herfra og med reference til "Lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser" (vedtaget i 2007, i 2013 ændret til "Lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner"). Danmarks Akkrediteringsinstitution blev oprettet, og de fleste af universitetets uddannelser blev turnusakkrediteret. Det betød klarere nationale krav til kvalitetssikring, og at der genereres en række erfaringer – både fra arbejdet med universitetets kvalitetssikringssystem og fra de gennemførte turnusakkrediteringer.

Det blev derfor i 2012 besluttet, at universitetets første generations kvalitetssikringssystem skulle evalueres og revideres, og at nye politikker og procedurer skulle udarbejdes og implementeres.

Det var imidlertid vigtigt af hensyn til implementeringen af anden generations kvalitetssikringssystemet, at dette i videst mulig omfang blev funderet på det kvalitetssikringssystem og den evalueringskapacitet, der allerede var etableret. Vedligeholdelse og udvikling af et kvalitetssikringssystem er en kontinuerlig forandringsledelsesopgave, og det er afgørende for legitimitet og troværdighed, og dermed for implementeringen i de mange udførende led, at praksis ikke konstant ændres. Udfordringen består i at fastholde overblikket over løbende tilpasninger.

Visionen med anden generations kvalitetssikringssystemet er i højere grad på decentralt niveau - tæt på de studerende - at sikre løbende og systematisk indsamling og sammenhængende bearbejdning af information inden for de otte definerede kvalitetsområder: Nøgletal for kvalitet, opbygning og forløb, undervisningens og studiemiljøets kvalitet, forskningsdækning og -miljøer, pædagogik og pædagogisk kompetenceudvikling, nøgletal for relevans, dialog med dimittender og samarbejde og dialog med arbejdsmarkedet. Formålet er, at de ansvarlige niveauer i organisationen hurtigt reagerer på identificerede problemstillinger. Desuden er de 3-årige selvevalueringer som nævnt krumtappen i kvalitetssikringssystemet. Beskrivelsen af Aalborg Universitets kvalitetssikringssystem i denne ansøgning er resultatet af arbejdet med anden generations kvalitetssikringssystemet.

4.1 PÆDAGOGISK KOMPETENCEUDVIKLING

En højere grad af ligestilling mellem forskning og uddannelse samt pædagogisk kompetenceudvikling er centrale prioriteringer i den overordnede uddannelsespolitik på universitetet og dermed også omdrejningspunkter i anden generations kvalitetssikringssystemet.

Aalborg Universitets strategi (2015 -2020) har fokus på pædagogisk kompetenceudvikling, hvilket er udtryk for en intention om i højere grad at prioritere den gode undervisning. Der arbejdes med opbygning af en incitamentsstruktur internt på universitetet, der fremmer og belønner god undervisning på niveau med god forskning. Dette arbejde fordrer et tydeligt ledelsesfokus på god undervisning, nye undervisningsformer og pædagogisk kompetenceudvikling på både individuelt og kollektivt niveau.

På nuværende tidspunkt arbejdes der med forskellige tiltag på området, der bl.a. skal danne grundlag for pædagogisk kompetenceudvikling og dialog omkring den gode undervisning: Implementering af undervisningsportfolio (alle VIP skal have udfyldt undervisningsportfolio i 2016) og styrkelse af forskningen i problembaseret projektarbejde og god undervisning.

Det er desuden besluttet, at hvert af universitetets institutter skal udarbejde og implementere en handleplan for systematisk pædagogisk kompetenceudvikling af VIP og DVIP, der forventes:

- At sikre en højere grad af systematik omkring pædagogisk kompetenceudvikling på det enkelte institut
- At fungere som et tydeligt signal til medarbejderne om ledelsens fokus på den pædagogiske kvalitet i undervisningen
- At sikre et større fokus på hvilke kollektive behov for pædagogisk udvikling og opkvalificering, der er presserende på det enkelte institut

4.2. ETABLERING AF SKOLER

Ud over revision af kvalitetssikringssystemet ændrede ledelsen på Aalborg Universitet organisationen, bl.a. for at styrke studieledernes arbejde og for at sikre et stærkere fokus på udvikling af uddannelserne og herunder kvalitetssikring og -udvikling. I juni 2010 oprettedes skoler på Aalborg Universitet.

Med skolestrukturen er der skabt decentrale organisatoriske enheder med fokus på koordinering og samordning af kvalitetssikringspolitikker og -processer. Studielederen og institutlederen refererer begge til dekanen, og der er dermed skabt en tostrengt decentral ledelsesstruktur. Forudsætningen for at studielederen og institutlederen kan varetage deres ansvar og opgaver som kvalitetssikringsaktører, er klare kommunikationsveje og gode samarbejdsrelationer mellem studieleder og institutleder.

Da skole- og matrixorganiseringen er af afgørende betydning for et velfungerende kvalitetssikringssystem i alle led af organisationen, har ledelsen besluttet at foretage en evaluering af skolestrukturen i foråret 2016 med særlig fokus på at vurdere hensigtsmæssigheden i den tostrengede ledelsesstruktur, herunder arbejdsdelingen mellem institutleder og studieleder samt studieleder og studienævnsformand.

4.3. INVOLVERING AF STUDERENDE

De studerende er omdrejningspunktet i kvalitetssikringssystemet og kilderne til en lang række data og informationer, som systemet tilvejebringer. Det er eksempelvis de studerende, der evaluerer al undervisning, semestre og uddannelser. I det daglige kvalitetsarbejde, hvor der følges op på data og informationer, indgår de studerende systematisk. Det sker bl.a. ved, at:

- Der er studerende i alle studienævn
- Der er studerende i alle studieråd
- At studerende deltager i selvevalueringsprocessen
- Alle fakulteter har "studerterpaneler" med studerende¹³

¹³ Studenterpaneler på fakultetsniveau med repræsentanter fra studienævnene. Der afholdes møder 1-2 gange pr. semester, hvor der drøftes kvalitetssikring, uddannelsespolitik, praktiske udfordringer osv.

- Studerende mødes hver 14. dag fast med rektor

Derudover indgår der studerende i universitetets Styregruppe for kvalitetssikring og -udvikling. Som følge af det tætte samspil i det problemorienterede projektarbejde, hvor alle studerende er tilknyttet en faglig vejleder, løses mange problemstillinger qua den tætte kontakt mellem studerende og vejleder desuden uformelt.

Ligesom på mange andre universiteter er det en udfordring at få de studerende til at deltage aktivt i besvarelsen af evalueringsspørgsmål, når undervisning og uddannelse skal evalueres. Der er derfor i foråret 2015 nedsat en gruppe af studerende, der skal bidrage med viden om, hvordan svarprocenten på undervisnings-, semester- og uddannelsesevaluering kan øges, samt hvordan de studerende i endnu højere grad kan inddrages i og bidrage til arbejdet med udvikling af kvalitetssikringssystemet. Desuden er det et selvstændigt formål at styrke dialogen med de studerende om deres opfattelse af god kvalitet i undervisning og uddannelse.

4.4. INDDRAGELSE I SYSTEMUDVIKLING

Forudsætningen for at kvalitetssikringen resulterer i god og relevant undervisning og uddannelse er, at kvalitetssikringen bæres oppe af en kvalitetskultur. Kvalitetskulturen er i anden generations kvalitetssikringssystemet i højere grad end i første generation søgt understøttet gennem:

- Dialog om hvad kvalitet er, hvordan kvalitetssikringssystemet bedst muligt sikrer kvaliteten, og om selve systemet fungerer efter hensigten, samtidig med at der skabes rum og incitamenter til udviklingen af en uddannelses-specifik kvalitet
- Udviklingen af et kvalitetssikringssystem med inddragelse af studerende og repræsentation fra de enkelte fakulteter, understøttet af høringsprocedurer i de faglige miljøer, således at der inddrages forskellige opfattelser af, hvordan kvalitet bedst sikres
- Drøftelser i mange forskellige fora med henblik på at skabe større forståelse for modsatrettede synspunkter – uanset niveau i organisationen
- En forståelse af udviklingen af kvalitet i uddannelser som en løbende proces og som en del af en kontinuerlig organisatorisk forandringsproces
- En kobling mellem det overordnede kvalitetssikringssystem og den decentrale inddragelse, udmøntningen og implementering af systemet

4.5. EMPLOYABILITY

Udviklingen af nye uddannelser sker med afsæt i arbejdsmarkedets behov, i dialog med aftagere og med udgangspunkt i forskningsmiljøers analyser af fremtidige behov på arbejdsmarkedet. Gennem en årrække har Aalborg Universitet, som led i regeringens målsætning om at 25 % af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse og ønsket om mønsterbrydning i uddannelsessystemet, haft en betydelig vækst i antallet af studerende.

Det store optag har imidlertid betydet, at enkelte forsknings- og uddannelsesmiljøer er sat under pres i forhold til sikring af forskningsbaseret undervisning og gode fysiske rammer til de studerende. Derfor er konsolidering og kritisk gennemgang af uddannelsesporteføljen med henblik på at sikre bæredygtighed og kvalitet i uddannelserne nødvendig.

Direktionen besluttede således i foråret 2014 at indføre adgangsbegrænsning på 54 af universitetets uddannelser i 2015. Et tal, der efter Uddannelses- og Forskningsministeriets dimensionering i efteråret 2014 er steget til 93 uddannelser.

Desuden har universitetets aktuelle strategiproces særligt fokus på 'employability', hvilket omfatter overvejelser omkring sammenlægning af uddannelser med henblik på at mindske det samlede uddannelsesudbud på Aalborg Universitet. Universitetet indførte i foråret 2014 en systematisk gennemgang af ledighedstal for alle uddannelser. Nøgletallene analyseres og vurderes af ledelsen og på uddannelsesniveau. Formen på de indhentede data revideres løbende og bl.a. opsplittning på campus er tilføjet efter "første kørsel". Universitetet arbejder med at sikre implementeringen af anvendelsen af ledighedstal.

4.6 NETVÆRKSUNIVERSITET

Aalborg Universitet er et netværksuniversitet med campusser i Aalborg, København og Esbjerg. Universitetets kvalitetssikringssystem omfatter uddannelser på alle campusser. I forbindelse med revision af kvalitetssikringssystemet og på baggrund af eksterne krav er fokus på opdeling af kvalitetssikringsdata på campusser skærpet. Det betyder, at kvalitetssikringsdata jf. kvalitetssikringssystemet skal produceres og drøftes campusopdelt.

Denne ændring i kvalitetssikringsdata er gennemført i universitetets kvalitetssikringssystem. Dekanerne er i proces omkring implementeringen i bl.a. studienævnenes behandling af data, herunder fokus på at uddannelser, som udbydes på flere campusser, behandles separat for hvert udbudssted.

4.7 INTERNATIONALISERING

Ledelsen på Aalborg Universitet har fokus på kvalitetssikring i relation til internationalisering. Det er en udfordring at skabe et kvalitetssikringssystem, der kontinuerligt tager højde for den stigende internationalisering. Det skal sikres, at kvalitetssikringssystemet tager højde for det internationale interkulturelle arbejdsmiljø og arbejdsmetoder. Samtidig skal systemet sikre, at kvalitetssikringen også foretages af internationale samarbejdsaftaler og af de universiteter, der modtager studerende fra Aalborg Universitet.

5. KONKLUSION – OPBYGNING AF EVALUERINGSKAPACITET

Det er vurderingen, at det i vid udstrækning er lykkedes at opbygge en robust evalueringskapacitet, men der er også en erkendelse af, at der eksisterer en række dilemmaer, som skal håndteres, når fag- og professionsetikken skal forenes med et legitimt behov for bureaukratisk og politisk styring. Målet er at forene disse hensyn, og midlet er fremover størst mulig inddragelse af dem, der har ansvar for undervisning og uddannelse. Inddragelse af organisationen spiller derfor en større rolle i anden generations kvalitetssikringssystemet. Dette kommer bl.a. til udtryk gennem etableringen af skoler, højere grad af involvering af studerende og dialogisk involvering i kvalitetssikringssystemets udvikling.

En af styrkerne ved Aalborg Universitets kvalitetssikringssystem er, at systemet er udviklet over en lang årrække, så der har været tid til indlejring. Kvalitetssikringssystemet er ændret og løbende tilpasset med afsæt i identificerede svagheder og forbedringsmuligheder. Ledelsens involvering og systemets implementering i universitetets eksisterende organisation har styrket udviklingen af kvalitetssikringssystemet og videreudviklingen af universitetets kvalitetskultur. Samtidig er udviklingen foregået med involvering af studerende og medarbejdere – bl.a. i studienævn, i studieråd og i fakulteternes samarbejde med studienævnsformænd, studieledere og institutledere.

Det fokuserede arbejde med frembringelsen af nøgletal, der sikrer gennemsigtighed og adgang på alle niveauer, har styrket uddannelsernes og ledelsens systematiske arbejde med kvalitetssikring, og er et vigtigt parameter i forhold til at give et samlet billede af uddannelsernes kvalitet.

Anden generations kvalitetssikringssystemet bygger oven på første generation, men som ved ethvert generationsskifte er der udfordringer og nye potentialer. Udfordringen er, at få anden generations kvalitetssikringssystemet implementeret fuldt ud. Der arbejdes pt. med implementering og indlejring af nye procedurer og politikker i organisationen. En del af det eksisterende kvalitetssikringssystem har eksisteret længe, og må derfor forventes implementeret, mens nye politikker står over for en implementering. Desuden er det en løbende opgave at sikre integrationen af nye interne og eksterne krav til kvalitetssikringssystemet, samtidig med at det undgås, at der skabes en uhåndterbar kompleksitet i systemet.

Helt lavpraktisk er det til stadighed en udfordring at sikre den nødvendige dokumentation af systemets drift, uden at kvalitetssikringssystemet primært opfattes som en bureaukratisk øvelse frem for en institutionaliseret, rutineret og kulturelt forankret praksis.

Kvalitetssikringen på Aalborg universitet skal desuden med "sikker hånd" fremover fokusere på en ny ledelses kvalitetssikringspolitikker, integrere en ny strategi og sikre implementeringen af eksterne krav og politikker – alt sammen i bestræbelsen på at uddanne højt kvalificerede dimittender, hvis uddannelse lever op til internationale standarder, og som er efterspurgt på arbejdsmarkedet. Efter 10 år med udvikling af et reflekteret og inddragende kvalitetssikringssystem er ledelsen optimistisk og tilfreds med hensyn til den udvikling af evalueringskapacitet og kultur, der er på Aalborg Universitet. Ledelsen ser med stor forventning frem til akkrediteringspanelets refleksioner og overvejelser, idet vi forventer, at dette eksterne blik kan bidrage med ny viden og læring.

9. BILAGSLISTE

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 2: RAMMER OG POLITIK FOR KVALITETSSIKRING AF UDDANNELSER PÅ AALBORG UNIVERSITET

- Bilag 2.1 Historisk gennemgang af første generations kvalitetssikringssystemet på Aalborg Universitet
- Bilag 2.2 Organisering af kvalitetsledelse af uddannelser på Aalborg Universitet
- Bilag 2.3 Kvalitetssikringspolitik for uddannelsesområdet på Aalborg Universitet
 - Bilag 2.3.1 Strategi for Aalborg Universitet
 - Bilag 2.3.2 Aalborg Universitets Udviklingskontrakt 2015-2017
 - Bilag 2.3.3 Vedtægt for den selvejende institution Aalborg Universitet

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 3: UDDANNELSERNES KVALITET, KVALITETSOMRÅDE 1: NØGLETAL FOR KVALITET

- Bilag 3.1 Notat om nøgletal og grænseværdier
- Bilag 3.2 Præsentation af QlikView
 - Bilag 3.3.1 IT-understøttelse vedr. studieadministrative nøgletal i forbindelse med kvalitetssikring
- Bilag 3.4 Procedure for studienævnsrapporter
 - Bilag 3.4.1 Eksempel på studienævnsrapport
 - Bilag 3.4.2 Eksempel på et studienævns statusrapport
- Bilag 3.5 Procedure vedr. vejledning af frafaldstruede studerende
 - Bilag 3.5.1 Eksempel på e-mail-skabelon til frafaldstruede studerende
 - Bilag 3.5.2 Liste over vejledningstilbud til frafaldstruede studerende

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 3: UDDANNELSERNES KVALITET, KVALITETSOMRÅDE 2: OPBYGNING OG FORLØB

- Bilag 3.6.1 Eksempel på eksamensordning
- Bilag 3.7.1 Eksempel på skabelon for studieordninger
- Bilag 3.7.2 Eksempel på studieordning
- Bilag 3.8.1 Administrativ IT-understøttelse af studieordningsprocessen
- Bilag 3.9 Procedure for udarbejdelse af semesterbeskrivelser
 - Bilag 3.9.1 Eksempel på semesterbeskrivelse
 - Bilag 3.10.1 IT-understøttelse af registrering af undervisnings- og vejledningstimer
- Bilag 3.11 Ramme for dialog med censorer og censorformandskaber tilknyttet Aalborg Universitet
 - Bilag 3.11.1 Eksempel på censorformandsskabets årsberetning og opfølgning herpå

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 3: UDDANNELSERNES KVALITET, KVALITETSOMRÅDE 3: UNDERVISNINGENS OG STUDIEMILJØETS KVALITET

- Bilag 3.12 Procedure for evaluering af undervisning, semestre og uddannelser
 - Bilag 3.12.1 Eksempel på undervisningsevaluering
 - Bilag 3.12.2 Eksempel på semesterevaluering
 - Bilag 3.12.3 Eksempel på uddannelsesevaluering
 - Bilag 3.12.4 Eksempel på plan for evaluering af undervisning, semestre og uddannelse
 - Bilag 3.12.5 Evalueringsguide
- Bilag 3.13 Politik for studie- og karrierevejledning på Aalborg Universitet
 - Bilag 3.13.1 Udmøntning af Politik for studie- og karrierevejledning på Aalborg Universitet

SELVEVALUERINGSRAPPORT

AAU

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 3: UDDANNELSERNES KVALITET, KVALITETSOMRÅDE 5: PÆDAGOGIK OG PÆDAGOGISK KOMPETENCEUDVIKLING

Bilag 3.14 Principper for problem- og projektbaseret læring

Bilag 3.15 Politik for undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling på Aalborg Universitet

Bilag 3.15.1 Eksempler på tilbud og muligheder for pædagogisk kompetenceudvikling

Bilag 3.15.2 IT-understøttelse af portfolio for undervisernes pædagogiske kompetenceudvikling

Bilag 3.15.3 Skabelon for undervisningsportfolio

Bilag 3.16.1 Procedure for udpegning af Årets Underviser og eksempler på begrundelse

Bilag 3.16.2 Eksempler på programmer for Undervisningens dag

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 4: UDDANNELSERNES RELEVANS, KVALITETSOMRÅDE 6: NØGLETAL FOR RELEVANS

Bilag 4.1.1 Eksempel på ledighedsstatistik for Aalborg Universitet

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 4: UDDANNELSERNES RELEVANS, KVALITETSOMRÅDE 7: DIALOG MED DIMITTENDER

Bilag 4.2 Procedure for dimittendundersøgelser

Bilag 4.2.1 Eksempel på dimittendundersøgelse

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 4: UDDANNELSERNES RELEVANS, KVALITETSOMRÅDE 8: SAMARBEJDE OG DIALOG MED ARBEJDSMARKEDET

Bilag 4.3.1 Aalborg Universitets samarbejde med omgivelserne

Bilag 4.4 Kommissorium for aftagerpaneler

Bilag 4.4.1 Eksempel på dialog med aftagere

Bilag 4.5 Procedure for udvikling af nye uddannelser

BILAGSOVERSIGT FOR AFSNIT 5: SAMLET KVALITETSVURDERING AF UDDANNELSERNES KVALITET OG RELEVANS: 3-ÅRIGE SELVEVALUERINGSRAPPORTER

Bilag 5.1 Procedure for selvevaluering og udvikling af Aalborg Universitets uddannelser

Bilag 5.1.1 Eksempel på tilrettelæggelse af selvevalueringsproces

Bilag 5.1.2 Eksempel på skabelon til selvevalueringsrapporter

Bilag 5.1.3 Eksempel på selvevalueringsrapport

Bilag 5.1.4 Eksempel på handlingsplan

Bilag 5.2.1 Skabelon til fakulteternes uddannelsesberetning

Bilag 5.2.2 Eksempel på uddannelsesberetning

BILAGSOVERSIGT FOR NØGLETAL OM AALBORG UNIVERSITETS UDDANNELSER OG UDBUD

Bilag 6.1 Nøgletal for studieprogression, frafald og ledighed

10. ORDFORKLARINGSLISTE

PBL:	Problembaseret læring
STÅ:	Studerterårsværk (fuldtidsstuderende, dvs. studerende der har bestået alle årets eksamener)
ÅRSELEVER:	Antal årselever er udtryk for det aktivitetsomfang den enkelte studerende gennemgår på et år.
BFI:	Den Bibliometriske Forskningsindikator (BFI) har til formål at fremme publicering og spredning af viden om dansk forskning. Indikatoren bruges til at beregne point for videnskabelige publikationer.
VIP:	Videnskabeligt personale. Personale der er ansat i forbindelse med forskning og undervisning. Eksempelvis professorer, lektorer, adjunkter og forskningsassistenter.
DVIP:	Deltidsansat videnskabeligt personale. Eksempelvis eksterne lektorer, undervisningsassistenter og gæsteforelæsere.
KOMPETENCEPROFIL:	I uddannelsernes studieordning findes der mål for læringsudbytte (kompetenceprofiler), der beskriver hvilke kvalifikationer i form af viden, færdigheder og kompetencer, som de studerende opnår via uddannelsen.
SKOLE:	En skole på Aalborg Universitet er et fagfællesskab, som består af et eller flere studienævn med fagligt beslægtede uddannelser. Aalborg Universitets skoler ledes af studieledere.
STUDIERÅD:	For hver skole nedsættes et rådgivende organ betegnet studieråd sammensat af studielederen samt formænd og næstformænd for de studienævn, der hører under den pågældende skole. Studielederen er formand for studierådet.

11. LINKSSAMLING

UNIVERSITETETS KVALITETSSIKRINGSHJEMMESIDE:

www.kvalitetssikring.aau.dk

EUROPEAN STANDARDS AND GUIDELINES FOR QUALITY ASSURANCE:

http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2013/06/ESG_3edition-2.pdf

UNIVERSITETSLOVEN:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=145366>

LOV OM AKKREDITERING AF VIDEREGÅENDE UDDANNELSESINSTITUTIONER:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=151871>

STRATEGI FOR AALBORG UNIVERSITET:

<http://www.aau.dk/om-aau/strategi-udviklingskontrakt>

AALBORG UNIVERSITETS UDVIKLINGSKONTRAKT:

<http://www.aau.dk/om-aau/strategi-udviklingskontrakt>

VEDTÆGT FOR DEN SELVEJENDE INSTITUTION AALBORG UNIVERSITET:

http://www.aauhaandbog.aau.dk/file/4343/AAU-Vedt%C3%A6gt_2012-06-20_Dansk.pdf

UDDANNELSES- OG FORSKNINGSMINISTERIETS TIMETALSSYSTEM:

<http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/statistik-og-analyser/timetal>

AALBORG UNIVERSITET